

Anni Susineva, Marianne Väyrynen

Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden vanhempien mielipiteitä asukastoiminnasta

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Sosionomi (AMK)
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
26.10.2012

Tekijät Otsikko Sivumäärä Aika	Anni Susineva, Marianne Väyrynen Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden vanhempien mielipiteitä asukastoiminnasta 46 sivua + 1 liitettä 11.10.2012
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Koulutusohjelma	Sosiaalialan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Sosiaalialan koulutusohjelma
Ohjaajat	Lehtori Seija Mäenpää Lehtori Mervi Nyman
<p>Opinnäytetyömme tarkoitus oli selvittää Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden vanhempien mielipiteitä asukastoiminnasta. Tavoitteemme oli saada tietää, ovatko vanhemmat kiinnostuneita osallistumaan asukastoimintaan, minkälaiset ovat heidän osallistumismahdollisuudet ja minkälaisia ovat heidän toiveensa ja odotuksensa asukastoiminnalta. Tavoitteenamme oli tuottaa asukasyhdistys Pohjois-Haaga Seura ry:lle tietoa, jota seura voi toiminnassaan hyödyntää ja kehittää asukastoimintaa siten, että vanhempien on helpompaa ja mieluisampaa osallistua siihen. Opinnäytetyömme teoreettinen viitekehys muodostui asukastoiminnasta, kansalaisyhteiskunnasta, yhteisöllisyydestä ja sosiaalisesta pääomasta.</p> <p>Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeella. Kyselylomakkeita jaettiin kolmen viikon ajan leikkipuisto Pohjois-Haagassa ja leikkipuisto Laurinniityssä huhti- ja toukokuussa 2012 ja Pohjois-Haaga päivässä 12.5.2012. Aineistomme koostui yhteensä 20 vastatusta kyselystä. Kyselylomake tuotti sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista materiaalia. Opinnäytetyömme aineisto analysoitiin teemoittelemalla ja kvantifioimalla.</p> <p>Opinnäytetyömme tutkimuksesta tuli ilmi, että kyselyyn vastanneet vanhemmat olivat kiinnostuneita tai jossain määrin kiinnostuneita osallistumaan asukastoimintaan ja asuinalueensa kehittämiseen. Vanhemmat osallistuisivat mieluiten asukastoimintaan osallistumalla tapahtumiin, paikalliseen ruokapiiriin ja alueen suunnitteluun ja kehittämiseen. Puolet vastaajista oli osallistunut asukastoimintaan aikaisemmin. He olivat osallistuneet asukastoimintaan tavataksaan uusia ihmisiä ja saadakseen vaihtelua ja huvia arkeen. Ajanpuute oli suurin syy siihen, ettei toimintaan oltu osallistuttu.</p> <p>Vastanneet vanhemmat olivat kiinnostuneita osallistumaan asukastoimintaan ja he halusivat osallistua asuinalueensa kehittämiseen. Lapsiperheiden arki on kiireistä, joten vanhemmat eivät halua viettää vapaa-aikaansa lasten kanssa osallistumalla kokouksiin tai toimintaan, joka muistuttaa liikaa heidän ansiotyötään. Saavuttaakseen lapsiperheitä, asukastoiminnan tulisi olla rentoa, siihen tulisi voida osallistua ilman suurta sitoutumista ja sen tulisi olla mukavaa toimintaa yhdessä muiden ihmisten kanssa.</p>	
Avainsanat	asukastoiminta, lapsiperheet, yhteisöllisyys, kansalaisyhteiskunta, sosiaalinen pääoma

Authors	Anni Susineva and Marianne Väyrynen
Title	The Opinions of Parents of Families with Children about Resident Activity in Pohjois-Haaga
Number of Pages	46 pages + 1 appendices
Date	11 Oct 2012
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Specialisation option	Social Services
Instructors	Seija Mäenpää, Senior Lecturer Mervi Nyman, Senior Lecturer
<p>The objective of this Bachelor's thesis was to examine what parents of families with children thought about resident activity in Pohjois-Haaga. The aim was to find out if parents were interested in resident activity, what were their possibilities to participate in it and what were their hopes and expectations for resident activity. The purpose of this study was to produce information to help the neighbourhood association of Pohjois-Haaga to develop its activities. The theoretical background was formed by resident activity, civil society, communality and social capital.</p> <p>The study was carried out in play park Pohjois-Haaga and in play park Laurinniitty. Data was collected by handing questionnaires to parents visiting the play parks during three weeks in April and May 2012. We got 20 responses. The questionnaire included both closed and open questions and therefore our material was quantitative and qualitative. We analysed our material by using themes and counting frequencies.</p> <p>The results of our study showed that most of the parents were interested or somewhat interested in resident activity and in developing their living area. The ways the parents were interested in taking part in resident activity were by attending events, participating in a local food circle and by taking part in developing their neighbourhood. Half of the parents had attended resident activity before. Reasons for attending were to meet new people and to have a good time and variety in their daily lives. The main reason why half of the parents had never attended any resident activity was their lack of time.</p> <p>We conclude that the parents are interested in attending resident activity and they want to develop their living area. However, the lives of families with children are also busy, so parents do not want to use their free time with children by attending meetings or events that remind them of their daily work. We draw a conclusion that to reach families with children, the resident activity should be designed to be relaxed, easy to attend to and something that could bring people together in a positive atmosphere.</p>	
Keywords	resident activity, families with children, communality, civil society, social capital

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Yhteistyökumppanit	3
2.1	Yhteistyö Pohjois-Haaga Seura ry:n kanssa	3
2.2	Leikkipuisto Pohjois-Haaga ja leikkipuisto Laurinniitty	4
3	Asukastoiminnan mahdollisuudet yhteiskunnassa	5
3.1	Asukastoiminta	5
3.2	Kansalaisyhteiskunta	6
3.3	Yhteisöt ja yhteisöllisyys	8
3.4	Sosiaalinen pääoma	11
4	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset	13
5	Opinnäytetyön toteutus	14
5.1	Työn toteuttaminen	14
5.2	Aineiston analysointi	15
5.3	Kohderyhmän kuvaus	16
5.4	Vastaajien taustatiedot	19
6	Tulokset	21
6.1	Kokemukset asukastoiminnasta	21
6.2	Toiveet ja odotukset asukastoiminnalta	24
6.3	Alueen kehittäminen	27
6.4	Lapsiperheiden vanhempien vapaa-aika	29
7	Johtopäätökset	30
8	Toimintasuositukset Pohjois-Haaga Seura ry:lle	34
9	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	36
10	Pohdinta	37
	Lähteet	41

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

1 Johdanto

Viime vuosina eri puolilla Helsinkiä tavalliset ihmiset ovat aktivoituneet järjestämään yhteistä toimintaa. On järjestetty kylä- ja kaupunginosajuhlia, pihakirpputoreja, ruoka-piirejä, korttelijuhlia ja ravintolapäiviä. Uusia kaupunginosaliikkeitä on syntynyt. Ilmiön yhteydessä puhutaan uudesta kaupunkiaktiivisuudesta, kaupunkilaisten jokamiehenoi-keuksista, tekemisen demokratiasta, yhteisöllisyyden paluusta ja kansalaisyhteiskunnan vahvistumisesta (Yle 11.7.2012; Aitamurto, Siivonen 2012: 6; Helsingin Sanomat 24.2.2012). Merkittävää tässä ilmiössä se, että ihmiset ovat aktivoituneet järjestämään itse sellaista toimintaa, jota he kaipaavat omassa lähiympäristössään. Kyse on asukas-toiminnasta, ihmisten välisestä paikallisesta ruohonjuuritason toiminnasta, jolla voi olla merkitystä koko yhteiskunnan tasolla. Asukastoiminta ei sinällään ole uusi asia, mutta se on noussut jälleen ajankohtaiseksi. Asukastoiminta voi mahdollistaa asioita, joita sosiaalialan näkökulmasta voidaan pitää tavoiteltavina ja hyvää elämää edistävinä. So-siaalialan työn menetelmällisenä lähtökohtana ovat arjessa tapahtuva yksilöiden ja yh-teisöjen identiteetin vahvistaminen sekä yhteiskunnalliseen osallisuuteen aktivoivan toimintakulttuurin rakentaminen (Opetussuunnitelma 2009).

Toteutimme opinnäytetyömme yhteistyössä Pohjois-Haagan asukasyhdistyksen Poh-jois-Haaga Seura ry:n kanssa. Opinnäytetyömme tavoitteena oli tuottaa tietoa Pohjois-Haaga Seura ry:lle alueen lapsiperheiden vanhempien suhtautumisesta asukastoimin-taan. Tarkoituksena oli, että Pohjois-Haaga Seura ry voisi omassa toiminnassaan hyö-dyntää kerättyä tietoa ja kehittää asukastoimintaa siten, että lapsiperheiden vanhem-mat haluaisivat ja pystyisivät paremmin osallistumaan siihen. Pohjois-Haaga Seura ry:n toiminnassa on aktiivisesti mukana suhteellisen paljon varttuneempaa väkeä. Nuorem-man väen aktivoiminen mukaan asukastoimintaan on tärkeää seuran elinvoimaisuuden ja perinteiden jatkumisen vuoksi. Tieto alueen lapsiperheiden ajatuksista asukastoimin-nan suhteen voi auttaa seuraa tulevaisuuden toiminnan suunnittelussa ja nuoremman väen aktivoimisessa mukaan toimintaan.

Opinnäytetyömme tutkimustavoitteena oli ottaa selvää Pohjois-Haagan alueella asuvien lapsiperheiden vanhempien ajatuksista liittyen asukastoimintaan. Halusimme selvittää heidän toiveitaan, tarpeitaan ja mahdollisuuksiaan osallistua alueensa asukastoimin-

taan ja sen kehittämiseen. Työmme tutkimus oli laadultaan kvalitatiivinen ja sen aineisto kerättiin kyselylomakkeella.

Sosiaalialan näkökulmasta aiheemme on merkittävä koska sosiaalialan työn ydin on yksilöiden, ryhmien ja yhteisöjen hyvän elämän tukeminen ja kehittäminen. Sosiaalialan työn menetelmällisenä lähtökohtana ovat arjessa tapahtuva yksilöiden ja yhteisöjen identiteetin vahvistaminen sekä yhteiskunnalliseen osallisuuteen aktivoivan toimintakulttuurin rakentaminen. Sosionomin ammattitaitoon kuuluu kyky tunnistaa yhteisöllisiä rakenteita ja ymmärtää niiden merkityksen ja osata vaikuttaa niihin. Sosionomin tulee myös ymmärtää yhteisön ja sosiaalisuuden merkitys yksilölle. (Opetussuunnitelma, sosiaalialan koulutusohjelma 2009.)

Opiskelijoille aihe on merkittävä, koska se tarjoaa tuoreen ja mielenkiintoisen näkökulman sosiaalialan työhön. Opinnäytetyössämme haluamme tuoda esiin sosionomin roolia yhteiskunnallisena vaikuttajana. Ajattelemme, että tulevaisuudessa tavallisten kansalaisten rohkaiseminen yhteiskunnalliseen aktiivisuuteen on entistä tärkeämpää. Asukastoiminnan ja kansalaisvaikuttamisen tapojen kehittäminen sellaisiksi, että niihin on helppo osallistua, voisi tulevaisuudessa olla myös osa sosionomin ammattitaitoa. Opinnäytetyömme keskeistä teoreettista käsitteistöä ovat asukastoiminta, yhteisöt, yhteisöllisyys ja sosiaalinen pääoma.

2 Yhteistyökumppanit

2.1 Yhteistyö Pohjois-Haaga Seura ry:n kanssa

Yhteistyökumppanimme opinnäytetyöprosessissa oli Pohjois-Haaga Seura ry. Toteutimme opinnäytetyön, jonka tavoite oli olla hyödynnettävissä Pohjois-Haaga Seura ry:n toiminnassa. Yhteistyömme seuran kanssa alkoi meidän aloitteestamme ja seura oli innostunut yhteistyön aloittamisesta ja opinnäytetyön mahdollisesta hyödystä sille. Keskustelimme seuran aktiivin kanssa mahdollisesta aiheesta ja tältä pohjalta syntyi idea opinnäytetyömme aiheeksi. Toteutimme opinnäytetyön itsenäisesti, kuitenkin vuoropuhelussa Pohjois-Haaga Seuran ry:n kanssa. Tavoitteemme oli, että yhteistyökumppanimme Pohjois-Haaga Seura ry voisi asukastoiminnassaan hyödyntää keräämämme tietoa siten, että se edistäisi lapsiperheiden mahdollisuuksia osallistua asukastoimintaan.

Pohjois-Haaga Seura ry:n toiminnan tavoitteena on edistää Pohjois-Haagan sivistyksellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteita. Seura pyrkii lisäämään ja kehittämään alueen viihtyisyyttä. Pohjois-Haaga Seura ry toimii paikalliskulttuurin, ympäristönsuojelun ja maisemanhoidon sekä matkailun aloilla. Seura haluaa olla alueensa asukkaiden ja eri yhteisöjen yhdyssiteenä sekä syventää asukkaiden kotiseuduntuntemusta ja paikallishenkeä sekä pyrkiä kaikin tavoin lisäämään heidän kiintymystä asuinalueeseensa. (Pohjois-Haaga seura ry 2012.)

Pohjois-Haaga Seura ry on perustettu vuonna 1955. Seuran perustamiseen vaikutti olennaisesti Pohjois-Haagan esikaupunkialueen nopea kasvaminen ja alueen liikennesuunnitteluun liittyvät asiat. Pohjois-Haagan asukkaat kampanjoivat muun muassa oman bussilinjan saamisen puolesta 1950-luvulla. Uuden, nopeasti kasvavan esikaupungin asukkaat kokivat velvollisuudekseen vaikuttaa itse aleensa tapahtumien kulkuun. Alueen liikennekysymysten yhteydessä havaittiin, miten vaikea on saada asukkaiden mielipiteet kunnallisten päättäjien tietoon ilman virallista, kaikkia asukkaita edustavaa, poliittisesti sitoutumatonta paikallista elintä. Täksi elimeksi perustettiin Pohjois-Haaga Seura ry vuonna 1955. Liikennekysymyksen ohella seura edisti merkittäväällä tavalla Pohjois-Haagan yhteiskoulun perustamista 1950-luvun loppupuolella. (Oittinen, Tepponen 1989: 34 - 35, 45, 52).

1990- luvulle tultaessa Pohjois-Haaga Seuran toiminta on tuonut alueelle sen kulloisia-kin puutteita korjaavia uudistuksia. Lausuntojen ja kirjelmien laatimisen ohella seura on pyrkinyt kaikessa toiminnassaan luomaan kotiseutuhenkeä. Seura on tässä tarkoituksessa järjestänyt yhteisiä juhlia ja tapahtumia, ja näitä se järjestää edelleen. (Oittinen, Tepponen 1989: 52). Yhtenä esimerkkinä tästä, on toukokuussa 2012 järjestetty Pohjois-Haaga päivä. Tänä päivänä Pohjois-Haaga Seura ry:llä on omat kotisivut Helsingin kaupunginosayhdistykset ry:n eli Helka ry:n sivuilla. Viimeaikaisimpia projekteja seuralle on ollut Pohjois-Haagan kotikaupunkipolku, joka on tapa tutustua omaan kaupunginosaan kävellen sekä Pohjois-Haagan asukkaiden yhteisen asukastilan perustamisen kartoitus.

2.2 Leikkipuisto Pohjois-Haaga ja leikkipuisto Laurinniitty

Teimme yhteistyötä myös Leikkipuisto Pohjois-Haagan ja leikkipuisto Laurinniityn kanssa. Tutkimuksemme aineiston hankinta toteutettiin näissä leikkipuistoissa. Valitsimme leikkipuistot yhteistyökumppaneiksi, koska oletimme niiden olevan hyviä paikkoja tavoittaa Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden vanhempia.

Leikkipuistojen toiminta-ajatuksena on olla alueen lapsille ja aikuisille avoin kohtaamispaikka, joka yhteistoiminnassa heidän kanssaan edistää yhteisöllisyyttä ja oman asuinalueen arvostusta. Leikkipuistot tarjoavat turvallisen ajanviettopaikan ja mielekästä tekemistä lapsiperheille ja koululaisille. Leikkipuistojen tehtävänä on olla lapsiperheiden arjen kohtaamispaikka, leikin, kasvun ja oppimisen paikka, koululaisten iltapäivän turvallinen paikka, lapsiperheiden alueen tietopiste ja lapsiperheiden varhaisen tuen ja ennaltaehkäisevän työn aktiivisia mahdollistajia. Aamupäivisin leikkipuistoissa on toimintaa alle kouluikäisille lapsille ja heidän perheilleen. Alueen asukkaat ovat tervetulleita leikkipuistojen toiminnan suunnitteluun. (Leikkipuistot 2012.) Leikkipuistojen asiakkaita ovat alle kouluikäiset lapset ja heidän vanhempansa, sekä kouluikäiset lapset, jotka käyttävät leikkipuistoa koulupäivien jälkeen (Laurila-Nyroth 2012).

3 Asukastoiminnan mahdollisuudet yhteiskunnassa

3.1 Asukastoiminta

Tutkimme tässä opinnäytetyössämme Pohjois-Haagan lapsiperheiden vanhempien suhtautumista alueen asukastoimintaan. Käsite asukastoiminta voidaan ymmärtää monella tapaa, mutta yleisesti se mielletään toiminnaksi oman asuinalueen hyväksi. Asukastoimintaa voi olla myös esimerkiksi taloyhtiön asukkaiden yhteinen toiminta, mutta tässä työssä olemme kiinnostuneet kaupunginosan asukkaiden yhteisestä toiminnasta. Kaupunginosan asukastoiminta voi olla esimerkiksi vaikuttamista poliittisiin päättäjiin omaan asuinalueeseen liittyvissä asioissa, mutta se voi olla myös vapaamuotoista toimintaa aina yhteisten tapahtumien järjestämisestä ruokapiirien pyörittämiseen. Asukastoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja on avointa kaikille toiminnasta kiinnostuneille.

Pohjois-Haaga Seura on oman alueensa kaupunginosayhdistys eli Pohjois-Haagan asukasyhdistys. Yleisesti asukasyhdistysten tehtävänä on koota yhteen alueen asukkaita ja tuoda esiin asukkaiden mielipiteitä alueen päättäjille esimerkiksi liikennesuunnitteluun ja kaavoitukseen liittyvissä asioissa (Kansanvalta.fi 2012). Asukastoimintaa on Pohjois-Haagassa tarpeesta ja kysynnästä riippuen. Tällä hetkellä Pohjois-Haaga Seuran asukastoiminnan muotoja ovat esimerkiksi aluefoorumi, tapahtumaryhmä ja asukkaiden aluesuunnittelu. Aluefoorumissa alueen toimijat kokoontuvat yhteen keskustelemaan alueen ajankohtaisista asioista, kuulemaan mielipiteitä, oppimaan muilta ja tekemään aloitteita. Tapahtumaryhmä järjestää juhlia ja tapahtumia alueen piristämiseksi. Asukkaiden aluesuunnittelu on toimintaa, jossa Pohjois-Haagan ja Lassilan alueen asukkaat tekevät asukaslähtöistä aluesuunnitelmaa. (Pohjois-Haaga 2012.)

Muutaman viime vuoden aikana eri puolilla Helsinkiä kaupunginosien asukkaat ovat aktivoituneet toimimaan asuinalueillaan siten, että he itse järjestävät sellaisia tapahtumia ja toimintaa, jota alueelleen toivoisivat. Kaupunginosiin on ilmaantunut mm. katu-
kirpputoreja ja kyläjuhlia. Esimerkkejä tällaisesta kaupunkilaisten uudeltaisesta aktiivisuudesta ovat mm. Kallio-liike ja Herttoniemen ruokaosuuskunta. Niinikosken ja Välikankaan (Helsingin Sanomat 24.2.2012) mukaan ihmisten vaikuttamistavoissa on tapahtunut muutos. Ihmiset eivät enää odota, että päättäjät kuuntelevat kansalaisten toiveita ja tekevät omat toimenpiteensä niiden perusteella. Ihmiset ovat itse alkaneet

toimia haluamiensa muutosten saavuttamiseksi ja samalla on alettu kyseenalaistaa rajaa julkisen ja yksityisen toiminnan välillä. Tämän ilmiön yhteydessä on puhuttu, että ihmiset ovat tuoneet jokamiehen oikeudet kaupunkiympäristöön (Yle 11.7.2012). Julkinen tila tarjoaa kaupunkilaisille alustan itsensä toteuttamiseen.

Uudenlaiselle aktiivisuudelle, tekemiselle ja osallistumiselle tyypillistä on projektimaisuus. Ihminen voi halutessaan sitoutua lyhyeksi ajaksi mieleisen asian parissa toimimiseen. Osallistuminen voi olla hyvin yksilöllistä, vaikka ihmiset toimivatkin yhdessä. Kyse on niin sanotusta tekemisen demokratiasta, jossa ihmiset toteuttavat omia ideoitaan ilman julkisen hallinnon byrokratiaa tai ilman perinteistä järjestötoimintaa. (Aitamurto, Siivonen 2012: 6.) Tärkeä tekijä ihmisten uudenlaisen organisoitumisen takana on sosiaalinen media, esimerkiksi Facebook, jonka avulla on helppoa ja nopeaa koota yhteen samalla tavalla asioista ajattelevia ihmisiä (Yle 11.7.2012). Opinnäytetyössämme olemme kiinnostuneita myös siitä, näkyykö pohjoishaagalaisissa lapsiperheiden vanhemmissa merkkejä kiinnostuksesta uudenlaiseen kaupunkilaisaktiivisuuteen ja millä tavoin he haluaisivat toimia asuinalueellaan.

3.2 Kansalaisyhteiskunta

Kansalaisyhteiskunnan toiminnot tarjoavat paikkoja osallistumiselle, toiminnalle, kuulumiselle ja mukanaololle. Kansalaisyhteiskunta on yksi keino murtaa ihmisten yksinäisyyden kehää. (Harju 2007:13.)

Valtion ja kuntien, julkisten intressien, kautta hoidetaan yhteisiä asioita ja huolehditaan kansalaisten hyvinvoinnista universaaliuden periaatteen pohjalta. Valtion ja kunnan toiminta ei tähtää taloudelliseen voittoon, kun taas yritykset, jotka edustavat yksityistä intressiä, toimivat markkinoilla tavoitellen voittoa. Kansalaisyhteiskunnan toiminnot, kuten vapaaehtoisuuteen ja autonomisuuteen perustuva asukastoiminta, edustavat yhteiskunnan epämuodollista ja ei –voittoa tavoittelevaa toimintaa. Suomalainen kansalaisyhteiskunta koostuu kansalaistoiminnasta, järjestötoiminnasta, kirkkokunnista ja uskonnollisista järjestöistä, ammattiyhdistystoiminnasta, puolueista, pienehköistä osuustoiminnasta, säätiöistä ja vapaasta sivistystyöstä. Suomessa kansalaisyhteiskunnan ytimen muodostavat kansalaistoiminta ja järjestötoiminta. (Harju 2012.)

Kansalaisyhteiskunnan toimintojen, kuten asukastoiminnan kautta, rakennetaan arjen hyvinvointia auttamalla toisia ihmisiä ja samalla synnytetään sellaista modernia yhteisöllisyyttä, jota me ihmiset sosiaalisina olentoina tarvitsemme. Kansalaisyhteiskunnan toiminnot tarjoavat paikkoja osallistumiselle, toiminnalle, kuulumiselle ja mukanaololle. Kansalaisyhteiskunta voi poistaa ihmisten yksinäisyyttä. Kansalaisyhteiskunta tarjoaa lähtökohtaisesti tasavertaisen mahdollisuuden ihmisille osallistua ja vaikuttaa. Asukastoimintaan osallistuminen on avointa kaikille toiminnasta kiinnostuneille, se on vapaaehtoista ja maksutonta. Tämä on tärkeä asia tällä hetkellä, kun yhteiskuntaryhmien väliset erot ovat kasvamassa ja eriarvoisuus lisääntymässä. (Harju 2007:13 -14.) Mikään ei ole täysin ongelmaton ja kansalaisyhteiskunnan erilaisten toimintojen sisällä on varmasti paljon ongelmia, mutta lähtökohdat ja periaatteet kansalaisten toiminnalle ovat tasa-arvoiset.

Kansalaistoiminnan pääpaino on ihmisten omaehtoisessa harrastus-, identiteetti-, auttamis- ja oppimistoiminnassa, mutta yhdistysten ja järjestöjen kautta myös vaikutetaan. Yhdistysten, kuten Pohjois-Haaga Seura ry:n, nimissä otetaan kantaa paikallisiin asioihin ja vaikutetaan alueen asioiden päättäjiin. (Harju 2007: 22.) Antti Hautamäki puhuu tästä politiikkana kansalaisyhteiskunnassa. Kansalaisyhteiskunnassa politiikka on toimimista yhdessä yhteisön parhaaksi. Poliitikan kautta ihmiset voivat etsiä ratkaisuja yhteisiin ongelmiin. Kansalaisyhteiskunnassa kunnostautuminen politiikassa on sellaisten tekojen tekemistä, jotka merkittävästi auttavat yhteisöä ja joista voidaan kertoa tarinoita vielä jälkipolvillekin. (Hautamäki 2005: 56.) Malliesimerkkinä tästä on Pohjois-Haaga Seura ry:n alkuaikojen aktiivinen toimiminen esimerkiksi koulun perustamiseksi alueelle.

Hautamäen mielestä nykyajan hallinnon ja markkinoiden hallitsemassa yhteiskunnassa on herännyt kysymys kansalaisyhteiskunnan asemasta. (Hautamäki 2005: 32). Uuden kansalaisaktiivisuuden, esimerkiksi kaupunginosa -liikkeiden, nousu on osoittanut, että kiinnostus kansalaisyhteiskuntaa kohtaan on viime vuosina selkeästi kasvanut. Antti Hautamäen mukaan selkeä syy tähän kiinnostukseen on hyvinvointivaltion kehitys ja sen ongelmat. (Hautamäki 2005:34.) Hyvinvointiyhteiskunnan keskeisiä ongelmia eivät ole julkisten palvelujen tuotanto- tai rahoitusongelmat vaan, hyvinvointiyhteiskunnan kannalta tärkeämpiä asioita ovat yhteiskunnassa vallitseva luottamus, ihmisten välinen vuorovaikutus ja merkitysten luominen. Kysymys on sosiaalisesta pääomasta, joka voi

rakentua vain kansalaistoiminnasta ja osallisuudesta käsin. Nämä hyvinvointiyhteiskunnan keskeiset ongelmat on kansalaisyhteiskunnan toiminnan mahdollista ratkaista. (Hautamäki 2005: 57.)

3.3 Yhteisöt ja yhteisöllisyys

Yhteisön ja yhteisöllisyyden käsitteet ovat osa opinnäytetyömme keskeistä teoreettista taustaa. Yhteisön ja yhteisöllisyyden valikoituminen opinnäytetyömme keskeiseksi käsitteiksi johtuu siitä, että asukastoiminta edistää oman alueensa yhteisöllisyyttä ja siitä, että Pohjois-Haaga Seura muodostaa myös yhdenlaisen yhteisön ja pyrkii tuomaan alueensa asukkaita yhteen. Yhteisölliset suhteet ovat osa ihmisen hyvinvointia ja yhteisöjen vahvistaminen voi olla yksi keino lisätä hyvinvointia yhteiskunnassa ja sen vuoksi ymmärrys nykypäivän yhteisöjen luonteesta on merkityksellistä myös esimerkiksi sosiaalialan ammattilaisen näkökulmasta. Yhteisöt voivat olla sosiaalityön tavoite tai kohde. (Pessi, Seppänen 2011: 288, 292.)

Yksilöllistyneessä modernissa yhteiskunnassa kaivataan yhteisöllisyyttä (Haatanen 2004: 143). Tällainen ajattelu on tyypillistä kommunitaristiselle ajattelutavalle (Haatanen 2004: 145). Kommunitaristinen näkemys korostaa mm. yhteisöllisyyttä, moraalialaa, kansalaisvastuuta ja toimintaa avun tarpeessa olevista huolehtimiseksi, demokratiaa ja yhteisöllisten hyveiden edistämistä kasvatuksen avulla. (Hämäläinen 1999: 62-63.) Kommunitaristiseen ajattelutapaan liittyy pyrkimys tasapainon palauttamiseksi liian pitkälle menneen yksilöllistymisen ja modernisaation sekä menneisyyteen jääneen yhteisöllisyyden palauttamiseksi. Erään kommunitaristisen painotuksen mukaan yhteisöllisten siteiden ja toimien näivettyminen aiheuttaa ihmisille kärsimystä ja sen vuoksi yhteisöllisyyden merkitystä tulisi korostaa nykypäivänä enemmän. (Haatanen 2004 145-146). Kommunitaristista ajattelutapaa on kritisoitu konservatiiviseksi ja liiankin voimakkaasti yhteisöllisyyttä ihannoivaksi ajatussuunnaksi (Haatanen 2004 162-163). Tämän vuoksi olemme ottaneet selvää myös nykyajan yhteisöllisyyden piirteistä ja yhteisöjen muodostumisesta. Ymmärrys nykyajan yhteisöistä ja yhteisöllisyydestä voi auttaa meitä ymmärtämään myös Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden suhtautumista alueen asukastoimintaan.

Yhteisön ja yhteisöllisyyden käsitettä voidaan tarkastella myös suhteessa myöhäismoderniin yhteiskuntaan ja yksilöllistymiseen. Modernisaatio on johtanut yksilöllisyyden kasvamiseen (Aro 2011: 52). Suomalaisten arvomaailma on jo 1980-luvulla alkanut muuttua individualistisempaan suuntaan (Helkama, Seppälä 2004: 2). Yksilöllistymisellä tarkoitetaan sitä, että ihmisen suhde omaan itseensä on merkittävin elämänsä haaste ja suhde muihin ihmisiin on monessa suhteessa alisteinen tälle yksilön henkilökohtaiselle elämänsä haasteelle (Saastamoinen 2011: 61). Perinteisten näkemysten mukaan yksilöllisyyden kasvaminen heikentää yhteisöllisyyttä, koska ihmiset haluavat elää yksilöllisen elämäntapansa mukaan eivätkä he halua sopeutua yhteisöllisen elämän vaatimaan yhdenmukaisuuteen (Aro 2011: 52). Yksilöllistymisen on katsottu aiheuttavan ongelmia kuten vieraantumista ja irrallisuuden kokemuksia. Yhteisöllisyydestä on haettu vastausnäihin ongelmiin. (Saastamoinen 2011: 63.)

Viime aikoina on esitetty näkemyksiä siitä, että yhteisöjä ja yhteisöllisyyttä tulisi tarkastella yksilöllistymisen ja myöhäismodernin yhteiskunnan piirteiden valossa, koska yksilöllistyminen näyttää muodostuneen vakiintuneeksi kulttuuriseksi tilaksi (Saastamoinen 2011: 61). Saastamoisen (2011: 62) mukaan on olennaista kiinnittää huomiota siihen, että yhteisöt koostuvat yksilöistä ja yksilöiden identiteetti rakentuu yhteisöjen kautta. Näin ollen uusia yhteisöllisyyden muotoja tulisi tarkastella yksilöllistymisen kautta. Tämä tarkoittaa sitä, että uudenlaiset yhteisöt voidaan nähdä yksilöllistymiskehityksen jatkeena, jossa ihmiset valikoivat ja kuluttavat yhteisöjäsenyyksiä osana elämäntapa- projektejaan. Uudet yhteisöt ovat verkostomaisia ja episodimaisia, mikä tarkoittaa sitä, ettei yhteisöihin sitouduta pitkäaikaisesti ja syvästi. (Saastamoinen 2011: 62-63.) Verkostomaisuudella viitataan nopeaan tiedonkulkuun ihmisten välillä ja ihmisten suureen liikkuvuuteen. Uusien sosiaalisuuden muotojen yhteydessä puhutaan verkostososiaalisuudesta, jolla tarkoitetaan informaation kulkuun, erilaisten ihmisten kohtaamiseen ja nopeasti muuttuviin ihmissuhteisiin liittyvää tapaa olla yhtäkestoisesti tekemisissä muiden ihmisten kanssa. (Saastamoinen 2011: 80 - 81.)

Yksi nykyajan yhteisöjä kuvaava piirre on se, etteivät ne ole sidottuja tiettyyn paikkaan. Länsimaissa asuinpaikkaan ja naapuruuteen perustuva paikallinen yhteisöllisyys on alkanut menettää merkitystään 1970-luvulta alkaen. Ihmisten tärkeimmät yhteisölliset suhteet eivät enää muodostu lähinaapureiden kanssa, vaan jossain muualla asuivien ja elävien henkilöiden kanssa. Tämä johtuu siitä, että yhä useampi ihminen muuttaa

asuipaikkaansa monta kertaa elämänsä aikana. Ihmiset viettävät vapaa-aikaansa kotonaan, mistä he ovat yhteyksissä ystäviensä ja tuttaviansa kanssa sähköisten viestimien välityksellä. (Wellman 2005.) Nykyään ihmisten väliset siteet ovat myös löyhempiä, mikä tarkoittaa sitä, että ihmisillä on yhä enemmän vuorovaikutussuhteita sellaisten ihmisten kanssa, joita he eivät tunne kovin syvästi tai, joita he tapaavat epäsäännöllisesti (Saastamoinen 2011: 80). Perhe on kuitenkin yhä tärkeä yhteisö useimmille ihmisille. Suuri osa päivittäisestä kommunikaatiosta tapahtuu läheisten ihmisten välillä (Aro 2011: 55).

Sosiaalisen maailman teorian mukaan ihminen voi olla samaan aikaan sitoutunut useisiin yhteisöihin eriasteisesti. Eriasteisissa yhteisöissä ihmisten välinen yhteenkuuluvuuden tunteen ja yhteisen tietoisuuden jakamisen kokemuksen voimakkuus vaihtelee. (Aro 2011: 53.) Yhteisyyden jatkumon eri asteet heikoimmasta voimakkaimpaan ovat kuvitteellinen yhteisyys, yhteisyys- tai sosiaaliverkko, maantieteellinen yhteisö tai verkko, intressiyhteisö tai –verkosto, primaariyhteisö tai verkosto, virtuaaliverkosto ja toiminnallinen yhteisö tai verkosto (Kangaspunta, Aro, Saastamoinen 2011: 259). Opin näytetyössämme olemme kiinnostuneita Pohjois-Haagan alueen lapsiperheistä. Pohjois-Haagan asukkaina lapsiperheiden vanhemmat kuuluvat Pohjois-Haagan maantieteelliseen yhteisöön tai verkostoon. Kangaspunnan ym. (2011: 261-264) mukaan maantieteelliset yhteisöt tai verkostot ovat yksi ihmisen perusverkostoista, sillä ihmisillä usein on paikka, jota kutsuvat kodikseen ja joka sijaitsee jollakin tietyllä maantieteellisellä alueella. Maantieteellisissä yhteisöissä ihmisten välinen vuorovaikutus saattaa jäädä vähäiseksi ja ihmisten väliset sosiaaliset suhteet löyhiksi tai jopa olemattomiksi. Yhteinen asuinalue tarjoaa mahdollisuuden kohtaamiseen, kommunikointiin ja yhteistyöhön. Jos tätä mahdollisuutta ei käytetä hyväksi, voi paikallinen yhteisyys jäädä hajanaiseksi ja jopa kuvitteelliseksi yhteisyydeksi. Pohjois-Haaga seura on toimintansa puolesta intressiyhteisö tai –verkosto, joka toimii monipuolisesti oman alueensa olosuhteiden kehittämiseksi. Intressiyhteisöt ovat osa kansalaisyhteiskunnan perustaa (Kangaspunta, ym. 2011:262). Pohjois-Haaga seura pyrkii siis toiminnassaan hyödyntämään maantieteellisen yhteisön tarjoamaa mahdollisuutta ihmisten väliseen kommunikointiin, kanssakäymiseen ja yhteistyöhön. Parhaimmillaan maantieteellinen yhteisö voi ihmisten välisten kohtaamisten, kommunikoinnin ja yhteistyön kautta olla toiminnallinen yhteisö tai verkosto, joka edustaa ideaaliyhteisöä (Kangaspunta ym. 2011: 261,264). Tällaista ideaaliyhteisöä luonnehditaan toiminnalliseksi vuorovaikutusjärjestelmäksi. Olennaista

toiminnallisessa yhteisössä on toiminta jonkin yhteisen päämäärän hyväksi ja kasvokkaiset tapaamiset. Lisäksi toiminnalliset yhteisöt tai verkostot toimivat usein myös sekä verkkomaailmassa että fyysisessä maailmassa. (Kangaspunta ym. 2011: 264).

Yhteisöllisyys ei ole välttämättä katoamassa, se vain muuttaa muotoaan (Saastamoinen 2011: 78). Nykyajan yhteiskunnassa yhteisöt ovat usein vapaaehtoiseen jäsenyyteen perustuvia, avoimia ja ne suhtautuvat väljästi erilaisuuteen. Yhteisöistä on tullut avoimen yksilöllisiä. (Kangaspunta ym. 2011: 264). Yksilöllistymisessä voi olla hyviä puolia. Yksilöllistyminen voidaan nähdä emansipaatioksi ja siten yhteiskunnan demokratisoitumisen uudeksi perustaksi (Saastamoinen 2011: 78).

3.4 Sosiaalinen pääoma

Pohjois-Haaga Seura ry:n toiminnan kautta tapahtuva alueen asukkaiden keskeinen vuorovaikutus ja sosiaalinen osallistuminen tuottavat yhteisöllisyyttä. Yksi opinnäyte-työmme keskeisistä käsitteistä on sosiaalinen pääoma, joka perustuu yhteisöllisyyteen. Yhteisöllisyys syntyy ihmisten keskinäisissä vuorovaikutusverkostoissa tiettyjen ehtojen, kuten luottamuksen ja kommunikaation toimimisen, vallitessa (Hyyppä 2002:27). Paikallistasolla, kuten asukastoiminnassa, syntyy yhteisen toiminnan kautta luottamusta ja vastavuoroisuutta, joka edistää yhteisöjen hyvinvointia. Tämä yhteinen toiminta voi olla arkista ja konkreettista apua, mutta myös aineetonta henkisen pääoman kartuttamista ja arkipäiväisen hyvinvoinnin luomista. Näin muodostuva sosiaalinen pääoma rakentaa samaan aikaan yksilön hyvinvointia ja julkista hyvää. (Roivainen 2004: 26.)

Vuosituhanne alussa herättiin siihen, että talouskehitykseen, hyvinvointiin ja yhteiskuntien suorituskykyyn vaikuttaa fyysisen pääoman, eli työvoiman määrän ja työvoiman osaamisen lisäksi talouden sosiaalinen toimintaympäristö eli sosiaalinen pääoma (Ruuskanen 2001: 7). Sosiaalisella pääomalla on viime vuosina selitetty esimerkiksi kansantalouksien kasvueroja, työyhteisöjen ja yritysten toimintakykyä sekä sosiaalisen osallistumisen ja syrjäytymisen prosesseja (Hjerpe 2001: 5). Joidenkin sosiaalisen pääoman tutkijoiden, kuten Robert D. Putnamin mukaan, sosiaaliseen pääomaan liittyvät normit ja sosiaaliset verkostot ovat lisänneet yhteiskunnan taloudellista kasvua (Putnam 2000: 322). Sosiaalisella pääomalla on myös osoitettu olevan yhteys moniin tavoiteltavina pidettyihin asioihin, yksilötasolla esimerkiksi varallisuuteen, menestyk-

seen työelämässä ja terveyteen ja laajemmalla tasolla yhteiskunnan kansalaisaktiivisuuteen sekä sitä seuraavaan demokraattisen järjestelmän toimivuuteen (Kouvo 2010: 166).

Sosiaalisen pääoman pääulottuvuudet ovat luottamus ja kommunikaatio. Sosiaalisen järjestelmän ja toisen osapuolen toimien ennustettavuutta voidaan kutsua luottamukseksi. Luottamuksen keskeisin tehtävä on vähentää vuorovaikutukseen liittyviä riskejä ja helpottaa ihmisten välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Luottamuksen osalta tärkeää on ihmisten luottamus toisiin ihmisiin, mutta myös luottamus virallisiin ja epävirallisiin instituutioihin. Toinen sosiaalisen pääoman mekanismi on kommunikaatio, joka helpottaa ja nopeuttaa tiedon kulkua ihmisten välillä. Kommunikaation osalta tärkeää on sosiaalisissa verkostoissa ja instituutioissa välittyvä informaatio sekä se, että ihmiset pystyvät ymmärtämään toisiaan. (Ruuskanen 2001:8, 56.) Nämä sosiaalisen pääoman mekanismit ilmenevät ja syntyvät sosiaalisessa osallistumisessa ja ihmisten välisessä jatkuvassa vuorovaikutuksessa.

Pohjois-Haaga Seura ry:n toiminta voi mahdollistaa sellaisen suhdeverkon syntyminen, johon kerääntyy sosiaalista pääomaa. Mitä tiiviimpää asukastoiminnassa mukana olevien asukkaiden keskinäinen vuorovaikutus ja sosiaalinen osallistuminen on, sitä enemmän siihen keräytyy sosiaalista pääomaa. Sosiaalinen pääoma puolestaan edistää kaikkien yksilöiden hyvinvointia. Painopiste ja yhteisen hyvän rakentaminen on yhteisön puolella, ja yksilön välittömät tarpeet eivät ole esillä. (Hyyppä 2002: 51.) Sosiaalinen osallistuminen on avaintekijä, kun sosiaalista pääomaa pyritään kartuttamaan. Kansalaisaktiivisuuden vahvistamista kutsutaan "empowermentiksi" eli täysivaltaisuudeksi. Se tarkoittaa pysyviä toimia ja prosesseja, joilla tuetaan yksilöiden ja yhteisöjen aktiivista osallistumista yhteisten asioiden hoitoon. (Hyyppä 2002: 178.) Ihmisten aktiivointi poliittiseen toimintaan ja yhteisöjen kasvatuspotentiaalin hyödyntäminen ovat myös sosiaalipedagogisen työn tasoja. Sosiaalipedagoginen työ pyrkii myös ihmisten yhteiskunnallisen identiteetin vahvistamiseen ja selkiyttämiseen, sekä ihmisten osallisuuden ja osallistumisen edistämiseen. (Hämäläinen 1999:66.)

4 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyömme tutkimustavoitteena oli ottaa selvää Pohjois-Haagan alueella asuvien lapsiperheiden vanhempien mielipiteitä asukastoiminnasta. Tavoitteenamme oli tuottaa tietoa Pohjois-Haaga Seuralle. Toivoimme, että Pohjois-Haaga Seura voisi omassa toiminnassaan hyödyntää kerättyä tietoa ja kehittää toimintaa ja tiedotusta siten, että lapsiperheiden vanhemmat voisivat helpommin osallistua asukastoimintaan.

Opinnäytetyömme pääkysymys oli, mitä mieltä Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden vanhemmat ovat alueensa asukastoiminnasta. Työmme alakysymyksiä olivat, onko heillä mielenkiintoa osallistua asukastoimintaan, onko heillä mahdollisuuksia osallistua toimintaan ja minkälaisia ovat heidän toiveensa ja odotuksensa asukastoiminnalta.

Pohjois-Haaga oli mukana vuonna 2009 alkaneessa kansainvälisessä EU-rahoitteisessa CADDIES –projektissa (Creating Attractive Developed and Dynamic Societies together with Inhabitants). Projektin tavoitteena oli kehittää tapoja ja toimintamalleja, joilla asukkaat ja paikalliset toimijat voivat yhteisvoimin olla mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kaupunginosansa tulevaisuutta. (CADDIES 2009.) Projektin yhteydessä tehtiin asukaskysely Arabianrannassa, Kannelmäessä ja Pohjois-Haagassa. Pohjoishaa-galaisten CADDIES -asukaskyselyyn osallistuneiden mielestä tärkeimpiä syitä osallistua paikallisiin tapahtumiin olivat halu tuntea olevansa osa alueen yhteisöä, kiinnostus pysyä ajan tasalla alueen tulevaisuuden suunnitelmista, halu vaikuttaa asuinalueen tulevaisuuden kehitykseen ja halu tukea paikallisia toimijoita vieraillemalla paikallisissa tapahtumissa. Merkittävimpiä syitä, joiden vuoksi pohjoishaagalaiset eivät osallistu paikallisiin tapahtumiin olivat, ettei ole aikaa osallistua ja ei saa tietoa tapahtumista. Pohjoishaagalaisista asukaskyselyyn vastanneista yli 80 prosenttia oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä väitteestä minusta on tärkeää osallistua asuinalueeni kehittämiseen. (CADDIES asukaskyselyn tulokset 2011.)

Esioletuksemme Pohjois-Haagan lapsiperheiden vanhempien mielipiteistä asukastoiminnasta olivat samansuuntaisia kuin CADDIES-asukaskyselyn tulokset. Oletimme, että vanhempien mielestä on tärkeää osallistua asuinalueen kehittämiseen ja että osallistuminen asukastoimintaan johtuu halusta kuulua yhteisöön ja halusta vaikuttaa omaan ja lasten asuinalueeseen. Oletimme että syyt, miksi vanhemmat eivät osallistu asukastoi-

mintaan, liittyvät ajanpuutteeseen, ja pelkoon siitä, että osallistuminen asukastoimintaan on liian sitovaa ja siinä tulee liikaa vastuuta. Oletimme, että vanhemmat haluavat osallistua asukastoimintaan omilla ehdoillaan. Tutkimuksessamme tutkimme näiden esioletusten paikkansapitävyyttä ja tarkoituksenamme oli saada selville uutta tietoa siitä, mitä lapsiperheiden vanhemmat toivovat alueelleen.

5 Opinnäytetyön toteutus

5.1 Työn toteuttaminen

Opinnäytetyömme tutkimus toteutettiin kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä käyttäen. Aineiston hankinta toteutettiin käyttämällä kyselylomaketta, joka sisälsi sekä strukturoituja että puolistrukturoituja kysymyksiä. Valitsimme kyselylomakkeen aineiston keruu menetelmäksi, koska kyselylomakkeella oli mahdollista saada tutkimuksemme kannalta relevanttia materiaalia. Kyselylomakkeet sopivat tutkimuksiin, joissa halutaan selvittää esimerkiksi vastaajien mielipiteitä (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 1996: 192). Kyselylomakkeen avulla oli mahdollista saada suurempi otanta, kuin esimerkiksi haastatteluilla. Kyselylomakkeesta ei aiheutunut paljoa kustannuksia ja se oli ajankäytön kannalta tehokas aineiston keruu menetelmä. Kyselylomakkeella pystyimme myös takaamaan vastaajien anonymiteetin paremmin.

Suurin osa kyselylomakkeen kysymyksistä oli suljettuja kysymyksiä, joihin vastaaja sai valmiit vastausvaihtoehdot. Päädyimme tähän ratkaisuun, koska näin saimme sisällytettyä enemmän kysymyksiä lomakkeeseen ja siihen vastaaminen oli helpompaa ja nopeampaa. (Hirsjärvi, ym. 1996: 196). Näin pystyimme saamaan myös enemmän tietoa tutkimastamme aiheesta. Kyselylomake sisälsi muutamia avoimia kysymyksiä, joihin vastaaja sai vastata omin sanoin. Tämä siksi, että emme halunneet ohjata vastaajaa valmiilla vastausvaihtoehdoilla. (Hirsjärvi ym. 1996: 196). Halusimme saada selville vastaajien omia ajatuksia ja ideoita ja avoimet kysymykset mahdollistivat sen. Kyselylomake oli jaettu viiteen osioon tutkimuskysymystemme mukaisesti. Ensimmäisen osion tavoitteena oli selvittää vastaajien kokemuksia asukastoiminnasta. Toisessa osiossa pyrimme ottamaan selvää vastaajien mahdollisista toiveista ja odotuksista asukastoiminnalta. Kolmannessa osiossa olimme kiinnostuneita vastaajien mielipiteistä liittyen

asuinalueensa kehittämiseen. Neljännessä osiossa pyrimme selvittämään vastaajien vapaa-ajan käyttöä. Viimeisessä osiossa kysyttiin vastaajien taustatietoja.

Aineiston keruu toteutettiin leikkipuisto Pohjois-Haagassa ja leikkipuisto Laurinniityssä. Aineiston keruu toteutettiin yhteensä kolmen viikon aikana huhti- toukokuussa 2012. Lisäksi aineistoa kerättiin Pohjois-Haaga Päivässä, joka järjestettiin 12.5.2012. Olimme leikkipuistoissa paikan päällä kerhojen ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton perhekahvilan aikaan jakamassa kyselylomakkeita vanhemmille. Kyselylomakkeita jätettiin leikkipuistoihin täytettäväksi, joten kyselyyn oli mahdollista vastata myös silloin, kun emme olleet paikalla. Yksi kyselylomakkeista täytettiin autetusti vastaajan heikon kirjallisen Suomen kielen taidon vuoksi. Pohjois-Haaga Päivässä kyselylomakkeita jaettiin leikkipuisto Pohjois-Haagan alueella. Mahdollisille vastaajille kerrottiin kyselyn tarkoitus, lyhyesti mistä aiheesta kysely on, vastaamisen vapaaehtoisuus ja se, että kysely täytetään anonyymisti. Kaksi vastaajaa tarvitsi apua kyselyn täyttämiseen heikon suomen kielen taidon vuoksi. Saimme lopulta vastaukseksi 20 täytettyä kyselylomaketta. Otos on melko pieni, joten siitä ei voi tehdä yleistäviä päätelmiä. Saimme kuitenkin riittävästi vastauksia aineiston laadullista analyysia varten.

5.2 Aineiston analysointi

Aineiston analysoinnissa lähtökohta oli, että tutkimuskysymyksestämme johdetut alakysymykset määrittivät tulosten pääteemat. Pääteemat olivat lapsiperheiden vanhempien kokemukset asukastoiminnasta, vanhempien toiveet ja odotukset asukastoiminnalta, alueen kehittäminen ja lapsiperheiden vanhempien vapaa-aika. Kyselylomakkeesamme oli sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä ja siitä johtuen aineistomme oli osittain määrällistä ja osittain laadullista. Aineiston analysointi alkoi siten, että kokosimme erikseen avoimet ja suljetut kysymykset. Aineiston analyysitavoiksi valitsimme teemoittelun ja kvantifioinnin. Teemoittelun avulla kykenimme poimimaan aineistosta tutkimuskysymystemme kannalta olennaisia asioita (Eskola, Suoranta 1998: 179). Kvantifioinnin avulla pystyimme soveltamaan laadulliseen aineistoomme määrällisen analyysin elementtejä (Eskola, Suoranta 1998: 165).

Suljetut kysymykset taulukoimme siten, että taulukkoon merkittiin, kuinka monta kertaa kukin eri vastausvaihtoehdot oli valittu. Joidenkin kysymysten kohdalla vastaaja oli

saanut valita useamman vaihtoehdon ja hänen piti laittaa valintansa paremmuusjärjestykseen. Nämä kysymykset osoittautuivat ongelmallisiksi arvioida, koska osa vastaajista ei ollut laittanut vastauksiaan paremmuusjärjestykseen. Näiden kysymysten osalta jouduimme muuttamaan vastausten analysointia siten, että paremmuusjärjestystä ei huomioitu, vaan laskimme kuinka monta kertaa kukin vastausvaihtoehto oli valittu. Toisaalta menetimme paremmuusjärjestykseen liittyvää informaatiota, toisaalta näin pystyimme ottamaan kaikki vastaukset huomioon analysoinnissa. Suljettujen kysymysten osalta tarkastelimme lähinnä kuinka monta kertaa mikäkin vastausvaihtoehto oli valittu ja mitä vastausvaihtoehtoja oli valittu eniten.

Avoimia kysymyksiä analysoimme siten, että kokosimme jokaisen kysymyksen vastaukset yhteen. Sitten etsimme vastauksista yhtäläisyyksiä. Kiinnitimme huomiomme vastausten merkityssisältöön, emme yksittäisiin sanoihin tai lauseisiin. Vastauksissa olevien yhtäläisyyksin perusteella luokittelimme vastauksia yhtenäisiksi teemoiksi. Kvantifioimme vastauksia siten, että laskimme, kuinka paljon samankaltaisia vastauksia sisältyi yhteen teemaan. Olimme kiinnostuneita siitä, millaisia asioita oli mainittu enemmän kuin toisia. Otoksemme on niin pieni, ettei sen perusteella pysty tekemään tilastollista analyysia eikä kaikkia Pohjois-Haagan lapsiperheiden vanhempia koskevia yleistyksiä. Vastaukset edustavat vain otoksemme mielipiteitä asukastoiminnasta.

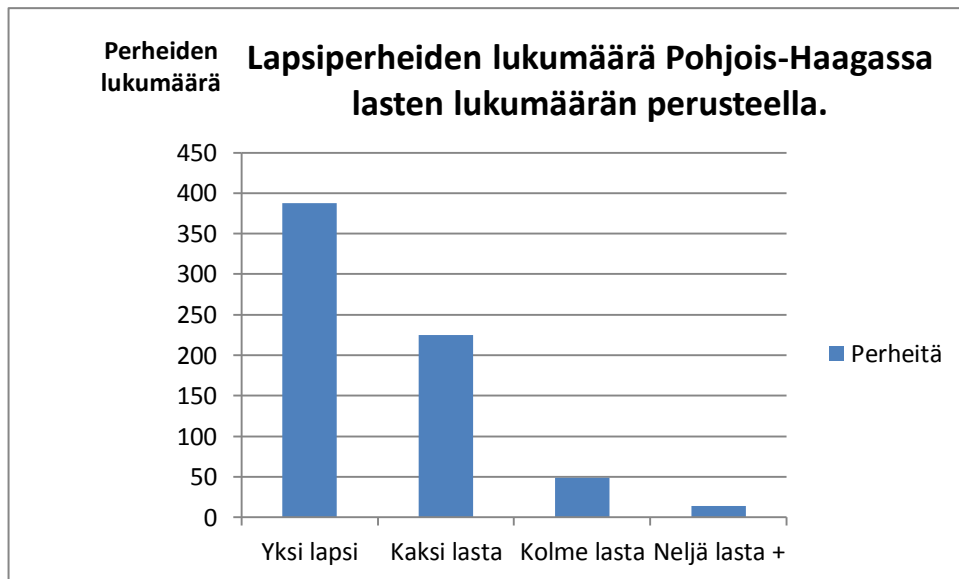
5.3 Kohderyhmän kuvaus

Pohjois-Haaga Seura ry:n mukaan seuran toiminnassa on aktiivisesti mukana suhteellisen paljon varttuneempaa väkeä. Alueen nuoremman väen aktivoiminen mukaan asukastoimintaan on tärkeää seuran elinvoimaisuuden ja perinteiden jatkumisen vuoksi. Tieto alueen lapsiperheiden ajatuksista asukastoiminnan suhteen voi auttaa seuraa toimintansa suunnittelemisessa sellaiseksi, että lapsiperheillä olisi paremmat mahdollisuudet osallistua sen toimintaan. Mielestämme lapsiperheiden vanhemmat olivat hyvä kohderyhmä tutkimukselle heidän kasvatusvastuunsa takia. Tämän vuoksi he ovat kiinnostuneita esimerkiksi alueen kehittämisestä, sen turvallisuudesta ja toimintamahdollisuuksista ja ylipäättään asukastoimintaan osallistumisesta. Ajattelimme, että lapset kasvavat aktiivisiksi kansalaisyhteiskunnan jäseniksi vanhempien ja yhteisön esimerkkien kautta. Asukastoimintaan osallistuvat vanhemmat voivat toimintaan osallistumisellaan välittää lapsilleen mallin asukastoimintaan ja kansalaisyhteiskuntaan osallistumi-

sesta. Näin toiminta voi juurtua ja lapset kasvavat ympäristöön, jossa yhteiseen toimintaan osallistuminen ja toisiin ihmisiin luottaminen on luontevaa.

Väestöliiton toimitusjohtaja Helena Hiila-O'Brien antoi toisen näkökulman lapsiperheiden sosiaalisesta osallistumisesta Väestöliiton vuoden 2011 Perhebarometrin pohjalta. Hän pitää hyvänä, että lapsiperheiden kiireen tunne on vähentynyt ja aikaa halutaan suunnata perheille. Kuitenkin kehityksen huonona puolena näyttää olevan hyvin pienten, sulkeutuneiden perheiden Suomi, jossa työn ja perheen ohella aikaa ei jää muille asioille, eikä varsinkaan muille ihmisille. Perheiden eristäytyessä, ympäröivä yhteisö ei aina havaitse vaaranmerkkejä perheiden hyvinvoinnissa. Sosiaalinen kanssakäyminen ja muilta saatava tuki ovat monesti arvokas asia perheiden jaksamiselle. (Perhebarometri: miten lapsiperhe käyttää aikaansa 2012.) Myös lastensuojelulain (417/2007) soveltamisoppaassa (Taskinen 2007: 7-8) tuodaan esiin, että nykyajan perheet tarvitsevat uudenlaista yhteisöllisyyttä. Köyhillä tai muutoin haavoittuvilla perheillä on oltava mahdollisuuksia inhimillisen ja sosiaalisen pääoman kasvattamiseen. Yhteinen toiminta asukasyhdistyksen kautta voi tarjota lapsiperheille sosiaalista kanssakäymistä ja vähentää lapsiperheiden yksinäisyyttä. Parhaassa tapauksessa lapsiperheiden ongelmiin voisi näin myös puuttua aikaisemmin.

Työmme tutkimuksen kohderyhmä olivat Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden vanhemmat. Pohjois-Haaga kuuluu Haagan peruspiiriin Helsingissä ja kaupunginosassa oli vuonna 2011 8 724 asukasta. Asukkaista suomea äidinkielenään puhuvia oli 85 % asukkaista ja ruotsikieltä äidinkielenään puhuvia oli 7 % asukkaista. Ulkomaalaistaisia on Pohjois-Haagan asukkaista n. 9 %. Lapsiperhe on perhe, johon kuuluu vähintään yksi kotona asuva alle 18-vuotias lapsi. (Lapsiperhe 2012). Pohjois-Haagassa oli vuonna 2011 lapsiperheitä, joissa on yksi tai useampi alle 17 -vuotias lapsi, yhteensä 676 perhettä. Yhden lapsen perheitä oli 388 perhettä, kahden lapsen perheitä oli 225 perhettä, kolmen lapsen perheitä vain 49 perhettä ja perheitä, joissa on enemmän kuin neljä lasta oli vain 14 perhettä. (Lapsiperheet lasten määrän mukaan (0-17 -vuotiaat lapset) 1.1. 2012.)



Kuvio 1. Lapsiperheiden lukumäärä Pohjois-Haagassa lasten lukumäärän perusteella vuonna 2011.

Maritta Törrösen (2012: 84 - 87) lapsiperheiden hyvinvointia ja arkea koskevassa tutkimuksessa on käsitelty lapsiperheiden vanhempien asioita, joita he toivovat ja pitävät asuinalueessaan tärkeinä. Asuinalueeseen kohdistuvissa toiveissa näkyy elämänvaihe pienten lasten kanssa siten, että toiveita ajatellaan lasten edun ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutkimuksen mukaan lapsiperheet arvostavat asuinalueen esteettisyyttä, luonnon läheisyyttä, rauhallisuutta, turvallisuutta, hyviä ulkoilumahdollisuuksia ja naapuruston ja palvelujen läheisyyttä. Lisäksi lapsiperheiden vanhemmat toivovat, että asuinalueella asuisi muitakin lapsiperheitä. Asuinalueiden lapsiystävällisyyttä pidetään tärkeänä. Asuinympäristön viihtyisyyttä uhkaavia tekijöitä ovat tutkimuksen mukaan päihtyneet ihmiset ja nuorisoporukat. Lapsiperheiden vanhempien mielestä pihapiirin ankeus ja liikenteen melu vähentävät asumisviihtyvyyttä. Törrösen (2012: 87) mukaan perheiden elämässä työelämä, asuminen ja kodin ulkopuoliset ihmissuhteet ovat eriytyneet omiksi elämänalueikseen, jotka eivät kohtaa ilman aktiivista toimintaa. Mielestämme asukastoiminta voisi tuoda tietyllä alueella asuvia ihmisiä yhteen ja lisätä siten niin lapsiperheiden kuin muidenkin ihmisten asumisviihtyvyyttä.

Väestöliiton Perhebarometrissä 2011 Anneli Miettinen ja Anna Rotkirch tutkivat suomalaisten lapsiperheiden ajankäyttöä 2000-luvulla. Tutkimus perustui pääosin Tilastokeskuksen keräämiin ajankäytön aineistoihin 1990-luvun lopulta vuoteen 2010. Miettinen ja Rotkirch nostivat tutkimuksen tärkeimmiksi tuloksiksi sen, että lapsiperheiden kiireen

tunne on vähentynyt ja perheille halutaan antaa enemmän aikaa ja tässä myös onnistutaan. Miehet ottavat myös enemmän vastuuta elämästä kotona, etenkin lastenhoidossa. Työn ja perheen tasapainolle on viime vuosikymmeninä tuoneet haasteensa epävakaat työolosuhteet ja kiireen lisääntyminen useilla työpaikoilla. Uusien teknologioiden mahdollistama jatkuva työskentely ja puhelimen tavoiteltavissa oleminen haastaa myös perhe-elämää kotona. Lapsiperheiden vanhemmat arvostavat mahdollisuutta lyhennettyyn työpäivään ja etätööhön, mutta joustoja työelämästä perheisiin päin kaivataan lisää. (Miettinen, Rotkirch 2011: 9.)

Meitä Perhebarometri-tutkimuksessa kiinnosti erityisesti lapsiperheiden viettämä vapaa-aika, ja miten vapaa-aika käytetään. Työpäivinä lapsiperheiden vanhemmat käyttivät runsaat kolme tuntia erilaisiin vapaa-ajantoiimiin, viikonloppuisin ja vapaapäivinä vapaa-aikaa oli luonnollisesti enemmän. Samaan aikaan, kun tv:n katselu on 2000-luvulla lisääntynyt, ovat sosiaalinen kanssakäyminen, kyläily ja osallistuva toiminta selvästi vähentyneet edellisestä vuosikymmenestä. (Miettinen, Rotkirch 2011: 67.) Kotityöt vievät ylivoimaisesti eniten aikaa työpäivän jälkeen työssäkäviltä lapsiperheiden äideiltä. Kotitöiden jälkeen television katselu ja lastenhoito vievät lähes yhtä suuren osan äitien ajasta. Muuhun kuin perheen kanssa tapahtuvaan sosiaaliseen kanssakäymiseen, kyläilyyn tms. sekä erilaisiin kulttuuri- tai urheilutapahtumiin ja harrastuksiin kuluu äideiltä ja isiltä keskimäärin noin puoli tuntia työpäivinä. Tämä sisältää muun muassa elokuvissa tai kirjastossa käymisen, lukemisen, radion tai musiikin kuuntelun, urheilutapahtumiin osallistumisen sekä muun harrastustoiminnan. Vapaa-ajan opiskeluun tai vapaaehtoistyöhön käytetty aika on sekä äideillä että isillä vähäistä. (Miettinen, Rotkirch 2011:66.)

5.4 Vastaajien taustatiedot

Kyselyyn vastasi yhteensä 20 lapsiperheen vanhempaa. Kysyimme vastaajilta heidän sukupuolensa, ikänsä, kuinka monta lasta heillä on ja kuinka kauan he olivat asuneet Pohjois- Haagassa. Kysyimme myös vastaajien taloudessa asuvien henkilöiden lukumäärän. Vastaajista 17 oli naisia ja kolme oli miehiä. Kaksi vastaajista oli maahanmuuttajataustaisia. Toinen heistä täytti kyselylomakkeen tuetusti ja toista auttoi vastaamisessa hänen aviomiehensä. Vastaajista nuorin oli 26 –vuotias ja vanhin oli 43 –vuotias. Vastaajista kaksi ei halunnut kertoa ikäänsä ilmoittaneiden vastaajien keski-ikä

oli 33 vuotta. Vastaajilla oli lapsia yhteensä 32. Suurin osa vastaajien lapsista oli pikkulapsi-ikässä eli 1-3 vuoden ikäisiä. Taulukosta 1 on nähtävissä lasten ikäjakauma.

Taulukko 1. Vastaajien lasten iät

Lasten iät	Lapsia
Alle 1 v.	5
1 -3 v.	17
4 -6 v.	1
7 -10 v.	4
Yli 10 v.	5
Lapsia yhteensä	32

Kysyimme vastaajilta, kuinka kauan he olivat asuneet Pohjois-Haagan alueella. Vastaajien lyhin asumisaika Pohjois-Haagan alueella oli kaksi kuukautta. Kauiten alueella oli asunut 34 vuotta Pohjois-Haagan alueella asunut vastaaja. Vastaajien lyhin asumisaika Pohjois-Haagan alueella oli kaksi kuukautta. Suurin osa kyselyyn vastanneista oli asunut Pohjois-Haagassa 1-5 vuotta. Taulukosta 2 on nähtävissä vastanneiden asumisajat Pohjois-Haagassa.

Taulukko 2. Vastaajien asumisaika Pohjois-Haagassa

Asumisaika vuosina	Vastaajia
Alle 1 v.	4
1 -5 v.	12
6 -10 v.	1
Yli 10 v.	3
Vastaajia yhteensä	20

Vastaajien keskuudessa perheitä, joissa oli kaksi vanhempaa ja kaksi lasta oli kahdeksan. Seitsemässä perheessä oli kaksi vanhempaa ja yksi lapsi. Kahdessa perheessä oli kaksi vanhempaa kolme lasta ja yhdessä perheessä oli vanhempi ja yksi lapsi. Kaksi vastaajaa ei ilmoittanut taloudessaan asuvien henkilöiden lukumäärää.

6 Tulokset

Tässä tulososiossa esittelemme opinnäytetyömme tutkimuksen tulokset. Tuloksemme muodostivat neljä eri aihepiiriä, jotka ovat kokemukset asukastoiminnasta, toiveet ja odotukset asukastoiminnalta, alueen kehittäminen ja suunnittelu sekä lapsiperheiden vanhempien vapaa-aika.

6.1 Kokemukset asukastoiminnasta

Selvitimme vastaajilta, kuinka moni tuntee termin asukastoiminta. Kaikki vastaajat yhtä lukuun ottamatta ilmoittivat tuntevansa, mitä asukastoiminta tarkoittaa. Pyysimme niitä vastaajia, jotka ilmoittivat tuntevansa, mitä asukastoiminta tarkoittaa, määrittelemään kyseisen termin. Peilasimme vastaajien käsityksiä asukastoiminnasta tässä työssä aiemmin esittelemäämme määritelmään asukastoiminnasta. Määritelmämme mukaan asukastoiminta mielletään yleisesti toiminnaksi oman asualueen hyväksi. Tämä näkyy selvästi myös saamissamme vastauksissa. Suurimmassa osassa vastauksista (14) mainitaan asukastoiminnan olevan toimintaa jollakin alueella. Vastauksissa alueella tarkoitettiin esimerkiksi omaa elinympäristöä, asuinaluetta, kaupunginosaa, lähiseutua tai kotiseutua. Vastausten mukaan asukastoiminta miellettiin toiminnaksi laajemmalla alueella kuin esimerkiksi talonyhtiössä ja se miellettiin tietyn alueen toiminnaksi.

Määritelmämme mukaan asukastoiminta on jonkin alueen asukkaiden yhteistä toimintaa. Asukastoiminnan mieltäminen alueen asukkaiden yhteiseksi toiminnaksi näkyi myös saamissamme vastauksissa. Kahdeksassa vastauksessa yhdessä tekeminen liitettiin asukastoimintaan suoraan esimerkiksi näin;

”Asuinalueen ihmisten yhteistä toimintaa esim. leikkipuistossa.”

Joissakin vastauksissa asukastoimintaan liittyvä yhdessä tekeminen mainittiin epäsuorasti tähän tapaan:

”Saman alueen asukkaiden toimintaa yhteiseksi hyväksi omalla alueella.”

Määritelmämme mukaan asukastoiminta voi olla vapaamuotoista toimintaa tai alueen asioihin vaikuttamista tai alueen kehittämistä. Vastauksissa asukastoiminta miellettiin enemmän tapahtumiksi ja vapaamuotoiseksi toiminnaksi kuin alueen asioihin vaikuttamiseksi ja alueen kehittämiseksi. Tapahtumat ja toiminta mainittiin neljässätoista vastauksessa. Asukastoiminta nähtiin alueen kehittämisenä seitsemässä vastauksessa. Määritelmämme mukaan asukastoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja on avointa kaikille toiminnasta kiinnostuneille. Asukastoiminnan mainittiin olevan vapaaehtoista viidessä vastauksessa.

Vastaajista puolet ilmoitti osallistuneensa joskus asukastoimintaan ja puolet vastaajista ei ollut mielestään koskaan osallistunut asukastoimintaan. Niillä vastaajilla, jotka olivat joskus osallistuneet asukastoimintaan, suurimmat yksittäiset syyt osallistua toimintaan olivat halu tutustua muihin ihmisiin ja viihtyminen ja vaihtelu arkeen. Neljä vastaajaa oli osallistunut asukastoimintaan, koska halusivat tutustua ja tavata toisia ihmisiä ja yhtä monta vastaajaa oli osallistunut asukastoimintaan, koska he halusivat vaihtelua arkeen ja mukavaa ajanvietettä. Yksi vastaaja oli osallistunut asukastoimintaan, koska halusi parantaa omaa elinympäristöä. Kolme vastaajaa ei kertonut syitä asukastoimintaan osallistumiseen. Eräs vastaaja oli kuvannut syytään osallistua asukastoimintaan näin:

”Olen osallistunut asukastoimintaan tutustuakseni ihmisiin, edistääkseni yhteisöllisyyttä.”

Puolet niistä, jotka eivät olleet koskaan osallistuneet asukastoimintaan, ilmoittivat syykseen ajanpuutteen. Kaksi vastaajista ilmoitti, ettei mahdollisuus osallistua asukastoimintaan ole tullut kyllin selkeästi vastaan. Kahdella vastaajista ei ole ollut mielenkiintoa asukastoimintaan osallistumiseen ja yksi vastaajista ei ollut asunut alueella vielä niin pitkään, että olisi ehtinyt tutustua alueen asukastoimintaan.

Selvitimme, oliko Pohjois-Haagan alueen asukastoiminta tuttua vastaajille. Pohjois-Haagan alueen asukastoiminta oli tuttua puolelle vastaajista ja puolelle Pohjois-Haagan alueen asukastoiminta ei ollut tuttua. 15 vastaajista ilmoitti, että oli kuullut Pohjois-Haaga Seura ry:stä. 5 vastaajista ei ollut kuullut Pohjois-Haaga Seura ry:stä. Osa vastaajista on siis mahdollisesti tutustunut muuhun, kuin Pohjois-Haaga Seura ry:n järjes-

tämään asukastoimintaan, tai he eivät olleet huomioineet toimintaa Pohjois-Haaga Seura ry:n järjestämäksi. Suurin osa vastaajista oli kuullut Pohjois-Haaga Seura ry:stä. Heistä viisi oli kuullut Pohjois-Haaga Seura ry:stä tapahtumien yhteydessä, esimerkiksi Pohjois-Haaga päivänä. Kolme vastaajista oli saanut tietää Pohjois-Haaga Seura ry:stä kirjastosta ja neljä vastaajaa Internetin kautta, verkkolehdestä, Facebookista tai muuten Internetistä. Kaksi vastaajaa oli maininnut saaneensa tietää Pohjois-Haaga Seura ry:stä sanomalehdistä. Yksittäisiä tiedonlähteitä, mistä vastaajat olivat kuulleet Pohjois-Haaga Seura ry:stä, olivat ilmoitustaulut, alueen muut ihmiset, koulun vanhempain yhdistys ja leikkipuisto. Vastaajat olivat kuulleet seurasta lukuisista eri lähteistä, eikä mikään tiedotustapa noussut erityisesti ylitse muiden.

Kysyimme vastaajilta, mistä he saivat parhaiten tietoa asukastoiminnasta. Vaihtoehtoina olivat Internet, sanomalehdet, ilmoitustaulut, muut asukkaat ja vaihtoehto muu, mistä. Internet oli ylivoimaisesti suosituin paikka saada tietoa asukastoiminnasta. Kyselyssä emme tarkentaneet mistä Internetissä on paras saada tietoa asukastoiminnasta. Tietoa voisi saada Pohjois-Haagan sivuilta Helka ry:n sivuilta, Facebookista, uutissivuilta yms. Neljätoista vastaajaa valitsi Internetin hyväksi tiedonlähteeksi asukastoiminnasta.

Kuviosta 2. huomaa, miten perinteiset ilmoitustaulut olivat toiseksi suosituin tapa saada tietoa asukastoiminnasta ja vaihtoehto alueen muut asukkaat oli kolmanneksi paras vaihtoehto saada tietoa asukastoiminnasta. Sanomalehdet valittiin hyväksi vaihtoehdoksi tiedon saamiseksi asukastoiminnasta neljä kertaa. Kaksi vastaajaa oli valinnut vaihtoehdon muu, mikä? hyväksi tavaksi saada tietoa asukastoiminnasta. Molempien vastaajien mielestä leikkipuistot ovat hyvä paikka saada tietoa asukastoiminnasta. Toinen vastaajista esitti toiveensa Pohjois-Haaga Seura ry:lle:

”Olisi mukavaa jos myös Laurinniityn leikkipuistoonkin tulisi tiedotteita seuran toiminnasta ja tapahtumista.”



Kuvio 2. Paras tapa saada tietoa asukastoiminnasta N=20

6.2 Toiveet ja odotukset asukastoiminnalta

Otimme selvää vastaajien mahdollisesta kiinnostuksesta asukastoimintaan osallistumiseen. Kysyimme vastaajilta, olisivatko he kiinnostuneita osallistumaan asukastoimintaan. Vastausvaihtoehdot olivat olen, jossain määrin ja en ole. Vastaajista seitsemän ilmoitti olevansa kiinnostuneita osallistumaan asukastoimintaan ja kaksitoista ilmoitti olevansa jossain määrin kiinnostuneita osallistumaan asukastoimintaan. Vain yksi vastaaja ei ollut kiinnostunut osallistumaan asukastoimintaan.

Kysyimme asukastoiminnasta kiinnostuneilta vastaajilta, millainen tapa osallistua asukastoimintaan olisi heille hyvä. Vastausvaihtoehtoja olivat kokoukset, tapahtumien järjestäminen, tapahtumiin osallistuminen, tiedottaminen, sosiaaliseen mediaan liittyvä toiminta, ruokapiiriin osallistuminen, alueen suunnitteluun ja kehittämiseen osallistuminen ja vaihtoehto muu, mikä. Kuten kuviosta 3. näkee, tapahtumiin osallistuminen oli selkeästi suosituin vaihtoehto ja mieluisin tapa osallistua asukastoimintaan.

Ruokapiiriin osallistuminen oli seuraavaksi mieluisin vaihtoehto osallistua asukastoimintaan, vaihtoehdon valitsi 13 vastaajaa. Ruokapiiriin osallistuvat voivat tilata luomuraa-

ka-aineita suoraan tuottajilta. Kolmanneksi mieluisin tapa osallistua asukastoimintaan oli alueen suunnitteluun ja kehittämiseen osallistuminen; tämän vaihtoehdon valitsi yhteensä 10 vastaajaa. Sosiaaliseen mediaan liittyvän toiminnan ja tapahtumien järjestämisen valitsi kummankin mieluisimmaksi tavaksi osallistua asukastoimintaan viisi vastaajaa. Sosiaaliseen mediaan liittyvä toiminta voi olla esimerkiksi toiminnasta tiedottamista ja keskustelujen avaamista ja ylläpitämistä Facebookissa tai Twitterissä. Kuviosta 3. huomaa, että vaihtoehtojen häntäpäähän jäivät vaihtoehdot kokoukset, tiedottaminen ja vaihtoehtoa muu, mikä, ei valittu kertaakaan.

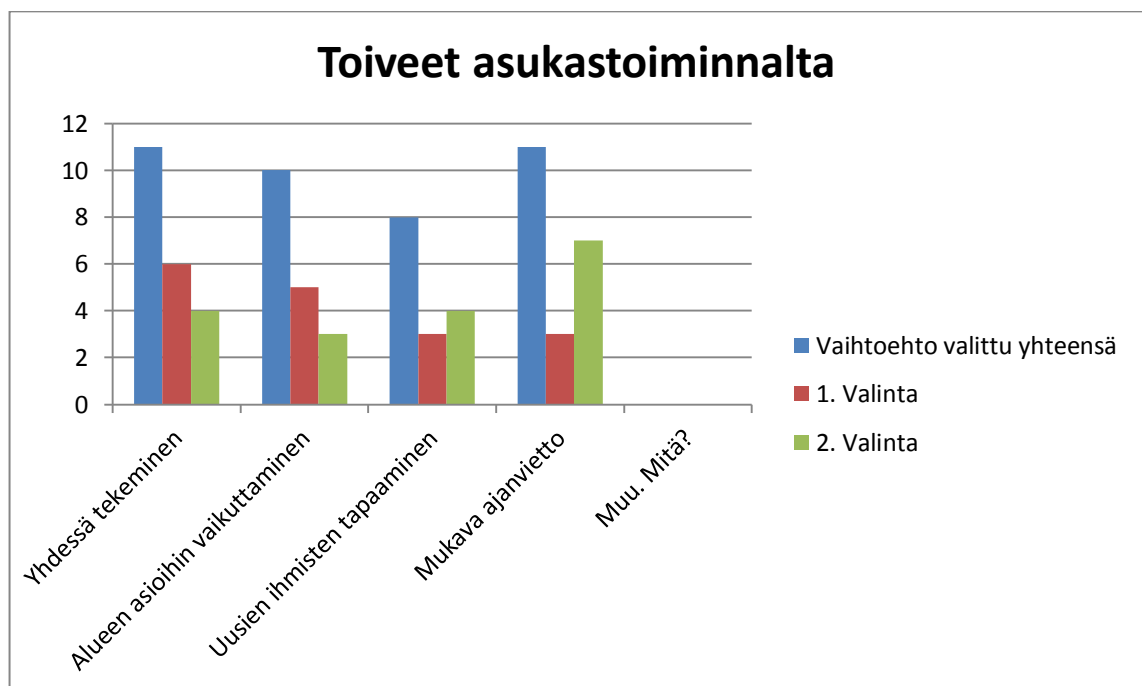


Kuvio 3. Vastaajien mukaan mieluisimmat tavat osallistua asukastoimintaan N=20

Voidaksemme tarjota Pohjois-Haaga Seuralle konkreettista tietoa avuksi toiminnan suunnitteluun, kysyimme vastaajilta, mikä ajankohta viikosta olisi heille yleensä sopivin aika osallistua asukastoimintaan. Vastaajat mainitsivat lukuisia eri ajankohtia sopivimmiksi osallistua asukastoimintaan. Sopivin ajankohta osallistua toimintaan oli arki-illat, tämä mainittiin yksitoista kertaa ja seuraavaksi sopivin ajankohta oli viikonloput, jotka mainittiin kuusi kertaa.

Saadaksemme tietää, mikä motivoi ihmisiä osallistumaan asukastoimintaan, pyysimme asukastoimintaan osallistumisesta kiinnostuneita vastaajia kertomaan, mitä he toivoisivat asukastoiminnalta. Vastausvaihtoehdot olivat uusien ihmisten tapaaminen, yhdessä tekeminen, alueen asioihin vaikuttaminen, mukava ajanvietto ja muuta, mitä. Vastaajia ohjeistettiin valitsemaan kaksi itselleen mieluisinta vaihtoehtoa siten, että numero yksi oli mieluisin vaihtoehto ja numero kaksi toiseksi mieluisin vaihtoehto.

Kuviosta 4. näkee vastausten paremmuusjärjestyksen jakautumisen. Kuviossa vasemmalla on eniten mieluisimpia vaihtoehtoja ja oikealla vähiten mieluisimpia vaihtoehtoja, mutta eniten toiseksi mieluisimpia vaihtoehtoja. Yhdessä tekeminen nousi suurimmaksi toiveeksi asukastoiminnalta. Alueen asioihin vaikuttaminen ja mukava ajanvietto olivat suosituimpia toiveita yhdessä tekemisen jälkeen. Vaihtoehto alueen asioihin vaikuttaminen valittiin enemmän mieluisimmaksi vaihtoehdoksi ja mukava ajanvietto valittiin eniten toiseksi mieluisimmaksi vaihtoehdoksi. Uusien ihmisten tapaaminen jäi vaihtoehtojen häntäpäähän. Yksikään vastaaja ei ilmoittanut muuta toivetta asukastoiminnalta.



Kuvio 4. Vastaajien toiveet asukastoiminnalta N=20

6.3 Alueen kehittäminen

Pohjois-Haagan alueen kehittämiseen liittyvien kysymysten tavoitteena oli selvittää pidetäänkö alueen kehittämistä tärkeänä, mitä asioita asuinalueella haluttaisiin kehittää, millä tavoin alueen asioihin haluttaisiin vaikuttaa ja millaista toimintaa alueelle haluttaisiin.

Yhtä vastaajaa lukuun ottamatta muiden vastaajien mielestä asuinalueen kehittäminen oli tarpeellista. Lapsiperheiden asiat korostuivat selkeästi kysyttäessä vastaajilta, mihin asioihin he halusivat vaikuttaa alueellaan tai mitä he halusivat alueessaan kehittää. Seitsemässä vastauksessa mainittiin lapsiperheiden asiat tavalla tai toisella. Viidessä vastauksessa viitattiin yleisesti lapsiperheiden palveluiden, asioiden, toimintapaikkojen ja toimintamahdollisuuksien kehittämiseen. Kahdessa vastauksessa oli konkreettisempia ehdotuksia alueen kehittämiseksi. Niissä toivottiin alueelle lisää päiväkotia, kerhoja, perhekahvilatoimintaa, leikkitoimintaa leikkipuistoihin, toimintaa lapsiperheille ja "mummo"-toimintaa lapsille ja vanhuksille.

Alueen yleinen siisteys ja viihtyvyys oli toinen teema, joka nousi selvästi esiin vastauksista. Kuudessa vastauksessa mainittiin, että vastaajat halusivat kehittää alueen siisteyttä ja viihtyisyyttä ja yleinen siisteys ja viihtyvyys mainittiin lisäksi kolmessa vastauksessa. Yksi vastaaja halusi vaikuttaa puistoalueiden siisteyteen ja toinen toivoi alueelle lisää luontoa ja puistoja. Kaksi vastaajaa toivoi aseman alueen siisteyttä ja raittiimpaa ympäristöä. Lapsiperheiden palveluiden kehittämisen lisäksi kolmessa vastauksessa haluttiin kehittää myös muita alueen palveluita. Yhdessä vastauksessa mainittiin yleisesti alueen palveluiden kehittäminen, toisessa toivottiin alueelle kulttuuripalveluita ja kolmannessa haluttiin vähentää ravintolapalveluiden määrää.

Loput vastaukset olivat hajanaisempia, mutta sisälsivät kiinnostavia ajatuksia. Kahdessa vastauksessa haluttiin vaikuttaa alueen liikennejärjestelyihin, liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen. Kahdessa vastauksessa mainittiin alueen tapahtumat. Toisessa haluttiin järjestää tapahtumia ja yhteistä toimintaa ja toisessa vastauksessa toivottiin alueelle lisää tapahtumia, joihin olisi matala kynnyks osallistua. Yhdessä vastauksessa haluttiin vaikuttaa alueen yhteisöllisyyteen ja yhdessä haluttiin auttaa uusia alueelle muuttavia ihmisiä. Neljä vastaajaa ei ollut maininnut mitään.

Selvitimme vastaajilta, millaista toimintaa he toivoisivat asuinalueelleen. Vastaajat toivoivat asuinalueelleen erityisesti toimintaa ja tapahtumia lapsiperheille ja lapsille. Toimintaa tai tapahtumia lapsiperheille toivottiin kuudessa vastauksessa ja viidessä vastauksessa toivottiin toimintaa tai tapahtumia lapsille. Kahdessa vastauksessa toivottiin alueelle yleistä tai yhteistä asukastoimintaa ja yhdessäoloa. Heistä toinen toivoi seuraavanlaista yhdessäoloa:

“Vanhanaikaista yhdessäoloa, jolloin lapset ja aikuiset viihtyvät.”

Muut toivomukset olivat yksittäisiä. Alueelle toivottiin mm. pihakirpputoreja, liikuntaa aikuisille, kahvilaa, siivoustalkoita, tempauksia, kulttuuritoimintaa kaikille, tapahtumia, ilmaisia harrastuksia ja asukastilaa. Kuusi vastaajaa ei ollut vastannut kysymykseen ollenkaan.

Selvitimme vastaajilta miten he haluaisivat vaikuttaa alueensa asioihin ja kehittää aluettaan. Vaihtoehtoina olivat äänestämisen, yhdistystoiminta, sosiaalisen media, mielipidekirjoitukset, adressit, yhteydenotto kaupunginvaltuutettuihin, yhteydenotto kaupungin virkamiehiin, vaihtoehto ei mitenkään ja vaihtoehto muulla tavalla, miten. Taulukosta 5. näkee, kuinka monta kertaa kutakin vaihtoehtoa oli valittu.

Mieluisimmat tavat vaikuttaa alueen asioihin ja kehittää aluettaan, olivat vaikuttaminen yhdistystoiminnan kautta ja äänestämisen. Sosiaalinen media ja adressien allekirjoittaminen olivat seuraavaksi yhtä mieluisat vaikuttamistavat. Yhteyden ottaminen kaupunginvaltuutettuihin tai kaupunginvaltuutettuihin olivat kolmanneksi mieluisimpia tapoja vaikuttaa alueen asioihin ja alueen kehittämiseen. Mielipidekirjoitusten kirjoittaminen oli vähiten mieluisa tapa vaikuttaa alueen asioihin ja kukaan vastaajista ei maininnut vaihtoehtojen ulkopuolista tapaa vaikuttaa. Yksi vastaaja ei halunnut vaikuttaa mitenkään alueensa asioihin.



Kuvio 5. Mieluisimmat tavat vaikuttaa asuinalueen asioihin N=20

6.4 Lapsiperheiden vanhempien vapaa-aika

Selvitimme vastaajilta heidän vapaa-ajan viettotapojaan. Tarkoituksenamme oli ottaa selvää, miten lapsiperheiden vanhemmat viettävät vapaa-aikaansa, miten vapaa-aikaa käytetään ja sisältyykö vanhempien vapaa-aikaan jonkinlaista kodin ulkopuolista sosiaalista osallistumista. Suosituimpia vapaa-ajan viettotapoja, joita vastaajat mainitsivat, olivat liikunta ja lasten tai perheen kanssa puuhastelu. Kahdeksassa vastauksessa oli mainittu liikunta ja kahdeksassa vastauksessa oli mainittu lasten tai perheen kanssa puuhastelu. Myös ulkoilu oli suosittu tapa viettää vapaa-aikaa. Se oli mainittu seitsemässä vastauksessa. Neljä vastaajaa mainitsi lukevansa vapaa-ajallaan ja kaksi vastaajaa kertoi viettävänsä vapaa-aikaansa lasten harrastusten parissa. Lapsiperheiden vanhempien vapaa-ajan viettotavat olivat siis melko yksityisiä eli yksin tai perheen kanssa tehtäviä asioita. Kaksi vastaajaa kertoi tapaavansa ystäviä vapaa-ajalla ja yhtä monta vastaajaa ilmoitti, ettei heillä ole vapaa-aikaa. Yksittäisiä vapaa-ajan vietto tapoja olivat opiskelu, lepääminen, musiikkitapahtumissa ja elokuvissa käynti.

Otimme selvää vastaajilta osallistuvatko he johonkin vapaaehtoistoimintaan, kuuluvatko he johonkin harrastusryhmään tai yhdistykseen. Tarkoituksenamme oli selvittää, onko perheillä kodin ulkopuolisia sosiaalisia verkostoja ja millaista aktiivisuutta heillä on

kodin ulkopuolella. Vastaajista neljä osallistuu johonkin vapaaehtoistoimintaan ja vastaajista 15 ei osallistu mihinkään vapaaehtoistoimintaan. Mainittuja vapaaehtoistoiminnan muotoja olivat Mannerheimin Lastensuojeluliiton toiminta, koulun vanhempainyhdistyksen toimintaan osallistuminen ja ruokapiiriin osallistuminen. Kuusi vastaajaa ilmoitti kuuluvansa johonkin harrastusryhmään ja 14 ilmoitti, ettei kuulu mihinkään harrastusryhmään. Harrastusryhmiä, joihin vastaajat osallistuivat, olivat asukasyhdistys, lapsen harrastuksen vastuuvanhemmuus, FC Pohu, liikuntaryhmät ja purjehdusryhmä. Seitsemän vastaajaa kertoi kuuluvansa johonkin yhdistykseen ja 13 vastaajaa ei kuulunut mihinkään yhdistykseen. Yhdistyksiä, joihin vastaajat kuuluivat, olivat Animaalia, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Punainen Risti, koulun vanhempainyhdistys, ammattiyhdistys ja viljelypalstayhdistys.

Vähemmistö vastaajista osallistui johonkin vapaaehtoistoimintaan, yhdistystoimintaan tai harrastusryhmän toimintaan ja perheiden vapaa-ajan viettotavat eivät suuntautuneet merkittävästi kodin ulkopuolelle, joten varovaisesti voisi sanoa, että vastanneiden lapsiperheiden vanhempien vapaa-aikaan sisältyy melko vähän kodin ulkopuolista sosiaalista osallistumista.

7 Johtopäätökset

Tutkimuksemme otos on pieni, ja siitä on mahdotonta vetää yleispäteviä johtopäätöksiä siitä, miksi ihmiset osallistuvat asukastoimintaan tai mikä motivoi heitä. Nämä vastaajat saattavat edustaa aktiivisempia ihmisiä kuin keskiverto suomalaiset. Kuitenkin, halusimme tarjota Pohjois-Haaga Seura ry:lle konkreettisia ehdotuksia ja tietoa ihmisten motivaatiosta ja siitä, miten he haluavat osallistua asukastoimintaan. Tutkimustuloksemme valottavat niitä syitä, miksi nämä vastaajat osallistuisivat asukastoimintaan ja mitä he toiminnalta kaipaavat.

Kyselyyn vastanneet vanhemmat olivat kiinnostuneita tai jossain määrin kiinnostuneita osallistumaan asukastoimintaan ja he kokivat asuinalueensa kehittämisen tärkeänä. Vain yksi vastaaja ilmoitti, ettei ole kiinnostunut osallistumaan asukastoimintaan. 12 vastaajaa eli yli puolet vastaajista pitää asukastoimintaa *jossain määrin* kiinnostavana. Mielestämme tämä voi kertoa jotakin vanhempien valmiudesta osallistua asukastoimin-

taan. Asukastoimintaan kuuluu monenlaista toimintaa, kaikki eivät halua olla mukana kaikessa. Vastaajat saattavat olla kiinnostuneita vain jostain tietyistä asukastoiminnan osa-alueesta ja he etsivät itselleen sopivaa tapaa osallistua.

Vanhemmat osallistuisivat asukastoimintaan mieluiten osallistumalla tapahtumiin. Vanhemmat olivat myös kiinnostuneita ruokapiiriin osallistumisesta ja alueen suunnitteluun ja kehittämiseen osallistumisesta. Vastaajat olivat vähemmän kiinnostuneita tapahtumien järjestämisestä, sosiaaliseen mediaan liittyvästä toiminnasta, kokouksiin osallistumisesta ja tiedottamisesta. Sosiaalinen media on tärkeä tiedonvälityskanava, jotta tietoa asukastoiminnasta saadaan välitettyä ihmisille. Se ei kuitenkaan voita asukastoimintaan osallistumisen muotona sellaisia toiminnan muotoja, joissa tapaa ihmisiä kasvotusten. Asukastoiminta nähdään positiivisena asiana ja esimerkiksi tapahtumiin osallistutaan mielellään ja niitä toivotaan, mutta melko harva vastaajista on itse kiinnostunut järjestämään toimintaa. Kärjistetysti vastaajat ovat valmiita osallistumaan tapahtumiin, mutta eivät järjestämään niitä. Näyttää siltä, että asukastoiminnan toivotaan olevan sellaista, että siihen voi osallistua kun on aikaa ja tekee mieli, mutta sen ei toivota olevan liian sitovaa. Tällaista käyttäytymistä on havaittu myös, kun on tutkittu tekemisen demokratiaan liittyvää uudenlaista aktiivisuutta. Ihmiset eivät enää halua osallistua vapaaehtoistoimintaan perinteisten järjestöjen kautta, vaan haluavat toteuttaa projektin aina silloin tällöin (Aitamurto, Siivonen 2012: 6). Nykyajan yhteisöille on tavallista, ettei niihin sitouduta pitkäaikaisesti ja syvällisesti (Saastamoinen 2011: 63). Tapahtumien järjestämistä ei koettu vastaajien keskuudessa kovin mieluisana tapana osallistua asukastoimintaan. Tämän vaihtoehdon sijoittuminen häntäpäähän käy yksiin esiolettamuksiemme kanssa. Tapahtumien järjestäminen on vaihtoehdoista varmasti sitovin ja eniten työtä vaativin. Ihmiset eivät välttämättä halua osallistua liian sitovaan ja stressaavaan toimintaan, johon ehkä mielletään liittyvän paljon vastuuta. Mieluummin osallistutaan jonkun muun järjestämiin tapahtumiin.

Kokoukset ja tiedottaminen mielletään ehkä liian tylsiksi tavoiksi osallistua asukastoimintaan, eikä niitä sen vuoksi koettu kovin mielekkäiksi tavoiksi ottaa osaa asukastoimintaan. Kokouksiin osallistuminen voi myös tuntua liian työn kaltaiselta toiminnalta, jota ei välttämättä vapaa-ajan toiminnalta kaivata. Vastaajien mielestä toisten ihmisten kanssa yhdessä tekeminen ja toimiminen on itsessään mieluista ilmeisesti toiminnasta riippumatta. Mieluisimmaksi tavaksi osallistua asukastoimintaan valittiin tapahtumiin

osallistuminen. Tästä voisi päätellä, että ihmisten tapaaminen on hyvää oloa tuottavaa ja se tuo yhteisöllisyyden ilmapiiriä.

Vastaajien mielestä alueen suunnittelu ja kehittäminen on kiinnostavaa ja tarpeellista. Vastaukset olivat samansuuntaisia kuin vuonna 2009 CADDIES -projektin yhteydessä tehdyssä asukaskyselyssä, jossa yhteensä 81,7 prosenttia pohjoishaagalaisista oli osittain tai täysin samaa mieltä väitteestä asuinalueen minusta on tärkeää osallistua asuinalueeni kehittämiseen. Kyselylomakkeessa ei määritelty millaista toimintaa alueen suunnittelu ja kehittäminen on, mutta selvitimme, millä tavoilla vanhemmat haluaisivat vaikuttaa asuinalueensa asioihin. Vanhemmat haluaisivat vaikuttaa alueensa asioihin ja kehittää asuinaluettaan mieluiten yhdistystoiminnan kautta ja äänestämällä. Sosiaalisen median ja adressien allekirjoittamisen kautta vaikuttaminen nähtiin melko mieluisina tapoina vaikuttaa. Vastaajien halu vaikuttaa alueen asioihin ja kehittää asuinaluetta yhdistystoiminnan kautta voidaan nähdä politiikan harjoittamisena kansalaisyhteiskunnassa. Sellaisen politiikan, jonka kautta etsitään ratkaisuja yhteisiin ongelmiin ja jonka tavoite on hyödyttää ja auttaa omaa asuinyhteisöä. (Hautamäki 2005: 56.)

Puolet niistä, jotka eivät olleet koskaan osallistuneet asukastoimintaan, ilmoittivat syyksien ajanpuutteen. Ajanpuute näkyy myös vanhempien vapaa-ajanvietto tavoissa. Tuloksimme mukaan vanhemmat viettävät vapaa-aikansa eniten lasten ja perheen kanssa puuhaillen ja ulkoillen. Vanhemmat eivät osallistuneet paljoo harrastusryhmiin, vapaaehtois- tai yhdistystoimintaan. Tämä käy yksiin esiolettamuksemme kanssa. Kuten Väestöliiton Perhebarometri 2011 tutkimuksesta käy ilmi, lapsiperheet ovat kiireisiä, ja jäljelle jäänyt vapaa-aika vietetään useimmiten perheen kesken.

Niillä vastaajilla, jotka olivat joskus osallistuneet asukastoimintaan, suurimmat yksittäiset syyt osallistua toimintaan olivat halu tutustua muihin ihmisiin ja viihtyminen ja vaihtelu arkeen. Mukava ajanviette on hyvin luonnollinen syy osallistua johonkin toimintaan ja asukastoiminnan tulisi olla mukavaa, jotta ihmiset haluavat osallistua siihen. Vain yhdelle vastaajalle syy asukastoimintaan osallistumiseen oli ollut oman elinympäristön parantaminen.

Vastaajat toivoivat asukastoiminnalta erityisesti yhdessä tekemistä, mukavaa ajanviettoa ja alueen asioihin vaikuttamista. Asukastoiminnan toivotaan olevan rentoa yhteistä

ajanviettoa. Vanhemmat eivät toivoneet niin paljon uusien ihmisten tapaamista, kuin muita edellä mainittuja asioita. Toivottua on siis mukava toiminta entuudestaan jollain tapaa tuttujen ihmisten kanssa. Toiminta oman alueen kehittämiseksi ja alueen asioihin vaikuttaminen on vastaajien mielestä mieluisaa ja tarpeellista. Tämä voidaan nähdä kansalaisyhteiskunnan kannalta tärkeänä asiana. Kansalaiset ovat kiinnostuneita vaikuttamaan oman alueensa asioihin ja he haluavat osallistua ihmislähtöiseen poliittiseen toimintaan.

Lapsiperheiden vanhemmat halusivat vaikuttaa eniten lapsiperheitä koskeviin asioihin, kuten lapsiperheiden palveluihin, toimintapaikkojen ja toimintamahdollisuuksien kehittämiseen. Vastauksissa toivottiin alueelle lisää päiväkoteja, kerhoja, perhekahvilatoimintaa, leikkitoimintaa leikkipuistoihin, toimintaa lapsiperheille ja "mummo"-toimintaa lapsille ja vanhuksille. Myös Törrösen (2012: 85) lapsiperheiden arkea koskevassa tutkimuksessa nousi esille, että vanhempien toiveet asuinalueensa kohtaan liittyivät elämänvaiheeseen pienten lasten kanssa. Vanhemmat toivoivat asuinalueensa olevan lapsiystävällinen.

Toinen asia, johon vastaajat halusivat vaikuttaa, oli alueen yleinen siisteys ja viihtyvyys. Alueen puistoalueiden haluttaisiin olevan siistimpiä ja toisaalta luontoa ja puistoalueita haluttiin lisää. Vastaajat halusivat vaikuttaa myös Pohjois-Haagan aseman alueen siisteyteen ja raittiuteen. Vastaukset ovat yhteneviä muiden tutkimustulosten kanssa. Asuinalueen esteettisyys, luonnon läheisyys, rauhallisuus, turvallisuus ja ulkoilumahdollisuudet ovat asioita, joita lapsiperheiden vanhemmat pitävät tärkeinä asuinalueen viihtyisyyden vaikuttavia tekijöinä. Asuinalueen viihtyvyyttä häiritseviä tekijöitä ovat esimerkiksi päihitteet ja niistä aiheutuvat häiriöt. (Törrönen 2012: 85-86.) Suomalaisen lapsiperheiden vanhempien ihanteisiin kuuluu, että palvelut sijaitsevat lähellä (Törrönen 85-86). Enemmistö vastanneista vanhemmista halusi vaikuttaa lapsiperheiden asioihin ja alueen siisteyteen ja viihtyisyyteen kuin palveluihin. Pohjois-Haagassa palvelut ovat siis ilmeisesti melko hyvällä tasolla.

8 Toimintasuositukset Pohjois-Haaga Seura ry:lle

Opinnäytetyömme tulosten perusteella esitämme Pohjois-Haaga Seura ry:lle kehittämideoita, jotta asukastoiminta olisi lapsiperheille helpommin lähestyttävää. Asukastoimintaan ja yhdistystoimintaan osallistuminen lähtee ihmisen omasta motivaatiosta ja aktiivisuudesta. Asukasyhdistys tarjoaa puitteet asukastoiminnalle, mutta on yksilöstä itsestään kiinni, lähteekö hän mukaan toimintaan.

Vastanneet lapsiperheiden vanhemmat toivoivat asukastoiminnalta erityisesti yhdessä tekemistä ja yhteistä ajanviettoa. Vastanneille vanhemmille tapahtumiin osallistuminen oli mieluisin tapa osallistua asukastoimintaan ja se näkyi myös vanhempien asukastoimintaa koskevissa toiveissa. Luonnollisesti vastaajat toivoivat asuinalueelleen erityisesti toimintaa ja tapahtumia lapsiperheille ja lapsille. Vanhemmat eivät olleet kovin halukkaita järjestämään tapahtumia, mutta olivat innokkaita osallistumaan niihin. Päädyimme sellaiseen johtopäätökseen, ettei tapahtumien järjestämiseen osallistuta, koska se vie aikaa ja vaatii sitoutumista. Kuitenkin asukastoimintaa ajatellen olisi ihanteellista, että ihmiset itse järjestäisivät sellaista toimintaa, millaista alueelleen haluavat. Pohjois-Haaga Seura ry voisi pohtia, miten lapsiperheitä saataisiin mukaan tapahtumien järjestämiseen siten, ettei järjestäminen vaatisi paljoa aikaa tai sitoutumista. Tapahtumia voitaisiin pyrkiä järjestämään siten, että vastuuta jaettaisiin pienempiin osiin niin, että tapahtumien järjestämiseen olisi mahdollista osallistua myös pienemmällä panostuksella, omien ja perheen voimavarojen mukaan.

Kyselymme vastauksissa esiintyi myös yksittäisiä konkreettisia ehdotuksia liittyen asukastoimintaan, jotka haluamme tuoda esille, koska ajatteleamme, että yksittäiset ideat ja ajatukset ovat arvokkaita näin pienessä otoksessa. Alueelle toivottiin pihakirpputoreja, liikuntaa aikuisille, kahvilaa, siivoustalkoita, tempauksia, kulttuuritoimintaa kaikille, ilmaisia harrastuksia ja asukastilaa. Asukastila on ollut myös Pohjois-Haaga Seura ry:n toiveissa pitkään ja sen perustamisen mahdollisuutta kartoitetaan. Asukastila tarjoaisi puitteet yhteiselle toiminnalle ja olemiselle. Asukastilan olisi hyvä olla sellainen paikka, joka mahdollistaisi monenlaista toimintaa ja jonne kaikki olisivat tervetulleita. Kynnys asukastilan käytölle tulisi olla mahdollisimman matala. Parhaimmillaan asukastila koosi yhteen Pohjois-Haagan asukkaita ja lisäisi yhteisöllisyyttä alueella.

Otimme selvää, mistä lapsiperheiden vanhemmat saisivat parhaiten tietoa asukastoiminnasta saadaksemme tietää, voisiko Pohjois-Haaga Seura kehittää tiedotustaan ja näkyvyyttään jotenkin. Internet oli vastaajien mielestä tärkein keino saada tietoa asukastoiminnasta, joten Pohjois-Haaga Seura ry:n olisi hyvä näkyä Internetissä. Sosiaalinen media, esimerkiksi Facebook ja Twitter ovat suosittuja ja ne tavoittavat ihmiset hyvin. Tapahtumia ja tapaamisia voi mainostaa Facebookissa Pohjois-Haagan kaupungin Internet sivujen lisäksi. Facebookissa on jo olemassa vapaamuotoinen ja melko passiivinen ryhmä pohjoishaagalaisille, mutta Pohjois-Haaga Seura ry voisi julkaista oman organisoidumman sivuston. Sosiaalisessa mediassa on myös helppo käydä keskustelua ja ehdottaa uusia ideoita. Parhaimmillaan Internet mahdollistaa lähidemokratian edistämisen ja vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa. Tulostemme mukaan Internet ei ollut mieluisimpia keinoja osallistua asukastoimintaan, vaan sitä kautta ihmiset tavoittaa parhaiten ja sitä kautta he ovat tietoisia seuran tapahtumista. Tulostemme mukaan vastanneiden vanhempien mielestä myös perinteiset ilmoitustaulut olivat hyvä saada tietoa asukastoiminnasta. Pohjois-Haagan eri liiketilojen ja julkisten palveluiden, kuten kirjasto ja koulut, ilmoitustauluille olisi hyvä toimittaa informaatiota Pohjois-Haaga Seura ry:n toiminnasta. Leikkipuistojen ilmoitustaulujen kautta seura tavoittaisi erityisesti lapsiperheitä.

Lapsiperheiden vanhemmat pitivät alueen kehittämistä tarpeellisena ja he myös toivoivat asukastoiminnan olevan alueen asioihin vaikuttamista. Toisaalta vastanneet vanhemmat olivat halukkaita vaikuttamaan yhdistystoiminnan kautta, mutta toisaalta perinteisiä kokouksia ei koettu kovin mieluisiksi tavoiksi osallistua asukastoimintaan. Kokouksista ja erilaisista tilaisuuksista, kuten esimerkiksi aluefoorumeista voitaisiin kehittää vapaamuotoisempia ja toiminnallisempia. Niissä voisi olla aivoriihi- ja työpajatyypistä ideointia. Tällaisia menetelmiä on jo käytetty esimerkiksi asukkaiden omaa alue-suunnitelmaa tehtäessä. Ideoita voitaisiin myös kerätä tapahtumien yhteydessä, jolloin ajatuksia saataisiin myös sellaisilta ihmisiltä, jotka eivät ole halukkaita osallistumaan kokouksiin, mutta käyvät mielellään tapahtumissa ja ovat muuten kiinnostuneita asuin-alueensa asioista. Kokouksia ja muita vaikuttamistilaisuuksia voitaisiin myös markkinoida näkyvämmiin ja siten, että ilmoituksesta välittyisi mukava yhdessä olo ja ajan vietto alueen asioista keskustelemisen ohella. Osa tilaisuuksista voisi myös olla sellaisia, joissa lapsetkin viihtyisivät. Asioita, joiden puolesta lapsiperheiden vanhemmat haluaisivat vaikuttaa, olivat lapsiperheiden asiat, lapsiperheiden toimintapaikat ja -mahdollisuudet,

alueen siisteys ja viihtyvyys, ravintolapalveluiden määrä, alueen muut palvelut, liikenteen sujuvuus ja turvallisuus ja alueen yhteisöllisyys.

Selvitimme, mikä ajankohta olisi lapsiperheiden vanhemmille sopiva osallistua asukastoimintaan, jotta Pohjois-Haaga seura voisi suunnitella toimintaa ja tilaisuuksia siten, että lapsiperheillä olisi mahdollisuuksia osallistua toimintaan. Sopivin ajankohta osallistua asukastoimintaan olivat arki-illat ja toiseksi suosituin ajankohta oli viikonloppu. Todennäköisesti vastaajat ovat arkipäivisin töissä tai arkipäivät ovat muuten niin täysiä, että aikaa vapaa-ajan toiminnalle on arki-iltoina ja viikonloppuina. Vastaavat ajankohdat ovat todennäköisesti hyviä ajankohtia myös muillekin ihmisille, kuin vain lapsiperheille.

9 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuuden arviointi pelkistyy pitkälti kysymykseksi tutkimusprosessin luotettavuudesta. (Eskola, Suoranta 2008:210). Olemme pyrkineet osoittamaan työmme luotettavuuden selostamalla työvaiheemme mahdollisimman tarkasti ja työmme tekemisessä olemme pyrkineet huolellisuuteen. Olemme tuoneet pohdinta-osiossa esiin ne asiat työssämme, jotka olisimme voineet tehdä toisin. Selostimme, miten analysoimme aineistomme ja miten muodostimme johtopäätöksemme.

Tiedostamme myös, että työmme tutkimuksen otos oli pieni, vain 20 vastausta, joten näitä tuloksia ei voida yleistää koskemaan kaikkien pohjoishaagalaisten mielipiteitä. Kaikki kyselyyn saadut vastaukset olivat ainutlaatuisia, mutta aineistossamme toistuivat samat asiat, kuten lapsiperheiden kiinnostus asukastoimintaan. Myös syyt miksi osa vastaajista oli osallistunut asukastoimintaan ja osa ei, olivat hyvin samankaltaisia. Suuremmalla otoksella olisi saatu yleistettävämpää ja siksi Pohjois-Haaga Seura ry:lle tärkeämpää tietoa. Kuitenkin aineistosta nousi esiin juuri niitä konkreettisia kehittämisehdotuksia Seuran toimintaan, joiden saamisen olimme asettaneet työmme tavoitteeksi.

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiviteetti ja sen myöntäminen, että tutkija on tutkimuksensa keskeinen työväline. Kvalitatiivisessa tutkimukses-

sa pääasiallinen luotettavuuden kriteeri onkin tutkija itse ja näin ollen luotettavuuden arviointi koskee koko tutkimusprosessia. (Eskola, Suoranta 2008: 210.) Oman subjektiviteettimme, sen myöntäminen ja tiedostaminen olivat lähtökohtiamme opinnäytetyömme toteuttamisessa. Tutkimuksen alussa meillä oli omat esioletuksemme analysoidusta aineistosta nousseista tuloksista, mutta pidimme mielessä, että aineistomme ei välttämättä tukisi näitä esioletuksia. Kyselylomakkeen käyttöön aineistonkeruu menetelmänä liittyi se seikka, että vastaajat olivat saattaneet käsittää jotkin kysymykset eri lailla kuin olimme ajatelleet (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009: 231). Tämän ristiriidan yritimme kuitenkin minimoida laatimalla sellaisia kysymyksiä, joissa ei syntyisi tulokinnanvaraisuutta. Testasimme kyselylomakkeemme toimivuutta kolmella henkilöllä ennen varsinaista aineistonkeruuta. Olimme hakeneet asianmukaisesti tutkimuslupaa Helsingin kaupungin sosiaalivirastolta ja myös saaneet sen. Pidimme kyselylomakkeen kysymysten tulokinnanvaraisuuden mielessä myös analysoidessamme vastauksia.

Työmme tutkimuksen eettisenä lähtökohtana on ollut vastaajien ihmisarvon kunnioittaminen. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009: 25). Vastaajien ihmisarvon kunnioittaminen tarkoittaa sitä, että olemme antaneet täysi-ikäisille vastaajille mahdollisuuden päättää, haluavatko he osallistua tutkimukseen ja kertoneet heille, miten heidän vastauksiaan käytetään ja mihin heiltä saatu tieto päättyy. Työssämme se on tarkoittanut sitä, että vastaaminen kyselyyn oli vapaaehtoista, vastauksia on käytetty ainoastaan opinnäytetyömme toteuttamiseen ja vastaukset tuhoataan opinnäytetyöprosessin päättyessä asianmukaisesti. Työmme eettisyys on taattu vastaajien anonymiteetilla, aineiston luottamuksellisuudella ja vastaajien kunnioittamisella. Kysely ei myöskään sisältänyt arkaluontoisia kysymyksiä.

10 Pohdinta

Opinnäytetyömme tutkimustavoitteena oli ottaa selvää Pohjois-Haagan alueella asuvien lapsiperheiden vanhempien mielipiteitä asukastoiminnasta. Tavoitteenamme oli tuottaa tietoa Pohjois-Haaga Seuralle. Tarkoituksenamme oli, että Pohjois-Haaga Seura voisi omassa toiminnassaan hyödyntää kerättyä tietoa ja kehittää toimintaa ja tiedotusta siten, että lapsiperheiden vanhemmat voisivat helpommin osallistua asukastoimintaan. Opinnäytetyömme pääkysymys oli, mitä mieltä Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden

vanhemmat ovat alueensa asukastoiminnasta. Työmme alakysymyksiä olivat, onko heillä mielenkiintoa osallistua asukastoimintaan, onko heillä mahdollisuuksia osallistua toimintaan ja minkälaisia ovat heidän toiveensa ja odotuksensa asukastoiminnalta.

CADDIES -asukaskyselyn pohjalta oletimme, että vanhempien mielestä on tärkeää osallistua asuinalueen kehittämiseen ja että osallistuminen asukastoimintaan johtuu halusta kuulua yhteisöön ja halusta vaikuttaa omaan ja lasten asuinalueeseen. Oletimme, että syyt, miksi vanhemmat eivät osallistu asukastoimintaan, liittyvät ajanpuutteeseen, ja pelkoon siitä, että osallistuminen asukastoimintaan on liian sitovaa ja siinä tulee liikaa vastuuta. Oletimme myös, että vanhemmat haluavat osallistua asukastoimintaan omilla ehtoillaan. Tuloksemme tukivat osaa näistä esioletuksista. Vanhempien mielestä oli tärkeää osallistua asuinalueen kehittämiseen ja asukastoiminnan toivottiin olevan myös alueen asioihin vaikuttamista. Tuloksistamme ei noussut esiin, että osallistuminen asukastoimintaan johtuu halusta kuulua yhteisöön, mutta asukastoiminnan toivottiin olevan yhdessä tekemistä ja mukavaa ajanvietettä. Suurin syy, miksi vanhemmat eivät olleet aikaisemmin osallistuneet asukastoimintaan, oli ajanpuute. Mielestämme se, että vanhemmat eivät halunneet osallistua tapahtumien järjestämiseen, kertoo siitä, että he eivät halua asukastoiminnan olevan liian sitovaa ja sisältävän liikaa vastuuta.

Tutkimuskysymysten ratkaisemisessa onnistuimme mielestämme melko hyvin. Saimme selville, että vastanneista Pohjois-Haagan lapsiperheiden vanhemmista lähes kaikki olivat kiinnostuneita tai joissain määri kiinnostuneita asukastoiminnasta. Mieluisimpia tapoja osallistua asukastoimintaan olivat tapahtumiin osallistuminen, ruokapiiriin osallistuminen ja alueen suunniteluun ja kehittämiseen osallistuminen. Vastanneet vanhemmat pitivät myös alueen kehittämistä tarpeellisena. Vastaajat toivoivat asukastoiminnalta erityisesti yhdessä tekemistä, mukavaa ajanviettoa ja alueen asioihin vaikuttamista. Asukastoiminnan toivottiin olevan rentoa yhteistä ajanviettoa.

Lapsiperheiden mielipiteitä asukastoiminnasta ei ole varsinaisesti tutkittu aiemmin. Olemme suhteuttaneet ja verranneet vastauksia esimerkiksi yleisempiin tutkimuksiin lapsiperheiden arjesta. Lapsiperheiden arki näkyi vastauksissa ja vastaajien elämäntilanteen tiedostaminen auttaa ymmärtämään tuloksiamme paremmin erityisesti lapsiperheiden vanhempien asukastoimintaan osallistumismahdollisuuksien osalta. Tulostemme mukaan kyselyimme vastanneiden Pohjois-Haagan lapsiperheiden vanhempien

vapaa-ajan sosiaalinen kanssakäyminen, harrastuksiin ja vapaaehtoistoimintaan osallistuminen oli melko vähäistä. Perhebarometri 2011-tutkimuksen mukaan sekä äideille että isille muuhun kuin perheen kanssa tapahtuvaan sosiaaliseen kanssakäymiseen jää työpäivinä aikaa keskimäärin noin puoli tuntia (Miettinen, Rotkirch 2011:66). Kyselyymme vastanneet vanhemmat viettivät vapaa-aikaansa enimmäkseen lasten kanssa puuhaillen, ulkoillen ja liikkuen. Näyttää siis siltä, ettei aikaa aktiiviseen asukastoimintaan juurikaan ole. Myös lapsiperheiden asuinalueeseensa kohdistamien toiveiden osalta tuloksemme olivat yhdenmukaisia muiden tutkimusten kanssa. Törrösen (2012: 84-87) mukaan lapsiperheet toivovat asuinalueensa olevan viihtyisä, turvallinen, rauhallinen, lapsiystävällinen ja, että palvelut sijaitsisivat lähellä. Tulostemme mukaan vastanneet pohjoishaagalaiset vanhemmat halusivat alueessaan kehittää erityisesti lapsiperheiden toimintamahdollisuuksia ja alueen viihtyisyyttä. Päättelimme, että asiat, joita vastanneet vanhemmat halusivat kehittää, heijastavat myös heidän toiveitaan asuinalueeltaan.

Kyselylomakkeeseemme vastasi 20 pohjoishaagalaisista lapsiperheen vanhempaa. Vastanneista 17 oli naisia ja kolme miehiä. Otoksemme ei edusta kaikkia pohjoishaagalaisia lapsiperheiden vanhempia eikä tulostemme perusteella pysty tekemään kaikkia pohjoishaagalaisia vanhempia koskevia johtopäätöksiä. Tuloksemme edustavat vain kyselyyn vastanneiden vanhempien näkemyksiä. Jatkossa samantyyppinen tutkimus voitaisiin tehdä suuremmalla otoksella, jolloin tuloksia voitaisiin analysoida tilastollisin menetelmin ja saada siten kaikkia pohjoishaagalaisia lapsiperheiden vanhempien mielipiteitä koskevia tuloksia. Opinnäytetyössämme saimme kuitenkin suuntaa antavaa tietoa Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden mielipiteistä asukastoiminnasta. Kyselylomakevastauksista nousi esiin asioita ja ideoita, joita Pohjois-Haaga seura ry voi hyödyntää asukastoiminnan kehittämisessä, joten siltä osin yksi opinnäytetyön tavoitteista on saavutettu.

Tuloksia analysoidessamme huomasimme asioita, joita kyselylomakkeessamme olisi voinut tehdä toisin ja, miten sitä voitaisiin jatkossa kehittää. Kyselylomakkeen kysymykset, joissa vastaaja sai valita useamman vastausvaihtoehdon, jotka hänen piti laittaa paremmuusjärjestykseen, osoittautuivat vaikeiksi analysoida. Osa vastaajista ei ollut merkinnyt paremmuusjärjestyttä, vaan olivat vain laittaneet rastit valintojensa kohdalle. Päädyimme analysoimaan nämä kysymykset siten, ettei paremmuusjärjestys-

tä huomioitu, vaan laskimme yksinkertaisesti, kuinka monta kertaa kukin vaihtoehto oli valittu. Menettelyn myötä menetimme jonkin verran tietoa, mutta onnistuimme kuitenkin tuomaan osan vastausten sisältämästä informaatiosta tuloksiimme.

Kyselylomakkeen analysointivaiheessa huomasimme myös, että osat kyselylomakkeen kysymyksistä eivät olleet niin relevantteja tutkimuskysymystemme kannalta kuin toiset. Osa kysymyksistä vaikutti työn alkuvaiheessa oleellisilta ja mielenkiintoisilta, mutta osoittautuivat myöhemmin melko hyödyttömiksi tutkimuskysymyksien ratkaisemista ajatellen. Esimerkiksi kysymys, jossa kysyttiin, mitä asukastoiminta vastaajan mielestä tarkoittaa, ei lopulta tuottanutkaan tutkimuskysymystemme kannalta tärkeää tietoa, vaikka sinänsä olikin mielenkiintoista selvittää, miten vastaajat termin käsittävät. Emme myöskään hyödyntäneet vastaajien taustatietoja analysointivaiheessa, vaikka ne tuntuivat aluksi tarpeellisilta kerätä. Taustatiedoista olisi enemmän hyötyä tilastollisessa analysoinnissa.

Tässä opinnäytetyössä tutkimuskohteena olivat Pohjois-Haagan lapsiperheiden vanhemmat. Valitsimme lapsiperheet kohderyhmäksi osaksi siksi, että lapsiperheiden vanhemmat ovat usein nuoria aikuisia, joiden mielipiteet ovat tärkeitä Pohjois-Haaga seura ry:n toiminnan kehittämisessä siten, että alueen nuorempi väki voisi helpommin ottaa osaa toimintaan ja kokisi asukastoiminnan houkuttelevana. Tulostemme mukaan lapsiperheiden vanhemmat ovat kyllä kiinnostuneita asukastoiminnasta, mutta näyttää siltä, että lapsiperheen arki sitoo vanhempia eikä mahdollisuuksia esimerkiksi tapahtumien järjestämiseen ole. Jatkossa olisi mielenkiintoista saada selville sellaisten nuorten aikuisten mielipiteitä, joilla ei ole lapsia. Tällaisilla ihmisillä saattaa olla enemmän aikaa ja mahdollisuuksia osallistua aktiivisemmin asukastoimintaan. Lapsettomat aikuiset voivat olla yksinäisempiä, kuin perheelliset ihmiset, ja asukastoiminnalla voi olla heille aivan erilainen merkitys.

Lähteet

Aitamurto, Tanja – Siivonen, Riku 2012: Ominvoimin – mutta yhdessä. Tekemisen demokratian ensimmäiset askeleet. Vaasa. Sitra.

Aro, Jari 2011. Yhteisöllisyys ja sosiaalinen side. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.): Yksilöllinen yhteisöllisyys. Tampere: Tampere University Press.

CADDIES 2009: Asukkaat mukana kehittämässä vetovoimaisia kaupunginosia. Helka Ry. Verkkodokumentti. <http://helka.net/index.php?option=com_content&option=com_content&view=article&id=2470&Itemid=927> Julkaistu 3.9.2009. Luettu 8.5.2012.

CADDIES -asukaskyselyn tulokset 2011. Helka Ry. Verkkodokumentti. <http://helka.net/images/stories/uutinen/asukaskysely_yhteenveto.pdf>. Luettu 27.2.2012.

Eskola, Jari – Suoranta, Juha 1998: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere. Vastapaino.

Eskola, Jari - Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Haatanen, Kalle 2004: Menneisyyden ennustaminen: kommunitaristinen aikalaisdiagnoosi ja yhteisöllisyyden palauttamisen ongelma. Teoksessa Rahkonen, Keijo (toim.): Sosiologisia nykykeskusteluja. Helsinki. Gaudeamus Kirja, Oy Yliopistokustannus University Press Finland Ltd, HYY-yhtymä.

Harju, Aaro 2007. Aarre loistamaan. Teoksessa Harju, Aaro (toim.): Kansalaistoimintaan kätkeyty aarre. Espoo: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry. 13-14.

Harju, Aaro 2012. Kansalaisyhteiskunnan määritelmä ja sisältö. Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry. Verkkodokumentti. <<http://www.kansalaisyhteiskunta.fi/kansalaisyhteiskunta>>. Luettu 18. 10. 2012.

Hautamäki, Antti 2005. Poliitiikan paluu. Teoksessa Hautamäki, Antti - Lehtonen, Tommi – Sihvola, Juha – Tuomi, Ilkka - Vaaranen, Heli – Veijola, Soile: Yhteisöllisyyden paluu. Helsinki: Gaudeamus. 56.

Helkama, Klaus – Seppälä Tuija 2004. Arvojen muutos Suomessa 1980-luvulta 2000-luvulle. Teoksessa Heiskala, Risto (toim.): Artikkelikokoelma tutkimushankkeesta sosiaaliset innovaatiot, yhteiskunnan uudistumiskyky ja taloudellinen menestys. Verkkodokumentti. < <http://www.sitra.fi/julkaisut/Heiskala.pdf>>. Luettu 19.10.2012

Helsingin Sanomat 24.2.2012. Marja-Liisa Niinikoski ja Liisa Välikangas: Uusi yhteisöllisyys muuttaa demokratiaa.

Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara Paula 1996. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hirsjärvi, Sirkka - Remes, Pirkko - Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hjerppe, Reino 2001. Esipuhe. Teoksessa Ruuskanen, Petri: Sosiaalinen pääoma – käsitteet, suuntauokset ja mekanismit. Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.

Hyyppä, Markku T. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hämäläinen, Juha 1999: Johdatus sosiaalipedagogiikkaan. Kuopio. Kuopion yliopisto, Koulutus- ja kehittämiskeskus, Avoin yliopisto.

Kangaspunta, Seppo – Aro, Jari – Saastamoinen, Mikko 2011. Epilogi: Yhteisyyden jatkumo. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.): Yksilöllinen yhteisöllisyys. Tampere: Tampere University Press.

Kansanvalta.fi 2012. Kansanvalta.fi. Verkkodokumentti.
<<http://www.kansanvalta.fi/Etusivu/Kansalaisvaikuttaminen/Paatoksentekeenosallistuminen/Asukastoiminta>>. Luettu 24.2.2012.

Kouvo, Antti 2010. Luokat ja sosiaalinen pääoma. Teoksessa Erola, Jani (toim.): Luokaton Suomi? Yhteiskuntaluokat 2000 –luvun Suomessa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press. 166.

Lapsiperhe 2012. Tilastokeskus. Verkkodokumentti.
<<http://www.stat.fi/meta/kas/lapsiperhe.html>>. Luettu 18.10.2012.

Lapsiperheet lasten määrän mukaan (0-17 -vuotiaat lapset) 1.1. 2012. Aluesarjat. Verkkodokumentti. <<http://www.aluesarjat.fi/>>. Luettu 18.10.2012.

Lapsiperheet nykyään Väestöliiton Perhebarometri 2011 mukaan. Perheiden hyvinvointi, työssäkäynti, edistysaskeleet ja huolenaiheet. Erityisesti perheiden vapaa-ajan käyttö.

Laurila-Nyroth, Anneli 2012. Tiimin vetäjä. Leikkipuisto Pohjois-Haaga. Helsinki. Haastattelu 15.2.2012.

Leikkipuistot 2012. Helsingin kaupunki, Sosiaalivirasto. Verkkodokumentti.
<<http://www.hel.fi/hki/sosv/fi/leikkipuistot>> Luettu 27.2.2012.

Miettinen, Rotkirch 2011. Perhebarometri. Yhteistä aikaa etsimässä. Lapsiperheiden ajankäyttö 2000 –luvulla. Helsinki: Väestöliitto. Saatavilla sähköisesti osoitteesta <https://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/3b361dc96cb95a03b4477f0ea3b5fdfa/1350576917/application/pdf/1693043/Perhebarometri%202011_Web.pdf>. Luettu 18.10. 2012.

Oittinen, Riitta – Tepponen, Pirkko 1989. Pohjois-Haaga. Pohjantähti Helsingissä. Helsinki: Helsingin kaupunginosat. Pohjois-Haaga Seura. Helsingin kaupunginosayhdistysten liitto. Helsingin kaupunki.

Opetussuunnitelma 2009. Sosiaalialan koulutusohjelma. Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Perhebarometri: miten lapsiperhe käyttää aikaansa 2012. Väestöliitto. Lehdistötiedote. Verkkodokumentti. <<http://www.vaestoliitto.fi/?x27375=1473132>>. Luettu 18.10.2012.

Pessi, Anne Birgitta – Seppänen, Marjaana 2011: Yhteisöllisyys. Teoksessa Saari, Juho (toim.): Hyvinvointi. Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Helsinki. Gaudeamus Helsinki University Press OY Yliopistokustannus, HYY-yhtymä.

Pohjois-Haaga 2012. Pohjois-Haaga kotisivut. Verkkodokumentti. <<http://kaupunginosat.net/pohjoishaaga/index.php/asukastoiminta-mainmenu-953>>. Luettu 24.2.2012.

Pohjois-Haaga seura ry 2012. Pohjois-Haaga kotisivut. Verkkodokumentti. Julkaistu 24.10.2009. <<http://kaupunginosat.net/pohjoishaaga/index.php/jrjestt-mainmenu-925/pohjois-haaga-seura-ry-mainmenu-945>>. Luettu 28.2.2012.

Putnam, Robert D. 2000. Bowling Alone. The Collapse and Revival of American Community. New York: Touchstone.

Roivainen, Irene 2004. Yhteisöt ja yhteisösosiaalityön lähtökohdat. Tampere: Tampere University Press.

Ruuskanen, Petri 2001. Sosiaalinen pääoma –käsitteet, suuntaukset ja mekanismit. Helsinki: Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.

Saastamoinen, Mikko 2011. Intensiivistyvä yksilöllistyminen ja sosiaalisuuden muuttuvat muodot. Teoksessa Kangaspunta, Seppo (toim.): Yksilöllinen yhteisöllisyys. Tampere: Tampere University Press.

Taskinen, Sirpa 2007. Lastensuojelulaki (417/2007) - Soveltamisopas. Helsinki: Stakes, Oppaita 65.

Törrönen, Marita 2012. Onni on joka päivä. Lapsiperheiden arki ja hyvinvointi. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Wellman, Barry 2005. Community: From Neighborhood to Network. Verkkodokumentti.
< http://delivery.acm.org/10.1145/1090000/1089137/p53-well-man.pdf?ip=130.234.194.42&acc=ACTIVE%20SERVICE&CFID=183387613&CFTOKEN=82544102&__acm__=1351108116_eea918411f8dd6f90966b987dcc82964>. Luettu 20.10.2012

Yle 11.7.2012: Helsinki on uusi Berliini. Toimittaja Ville Vedenpää.

Kyselylomake

Kysely Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden vanhemmille

Tämä kysely on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun sosionomi (AMK) opiskelijoiden opinnäytetyötä. Opinnäytetyön tavoitteena on saada selville, miten Pohjois-Haagan alueen lapsiperheiden vanhemmat suhtautuvat alueensa asukastoimintaan. Asukastoiminta on toimintaa oman asuinalueen hyväksi, joka perustuu vapaaehtoisuuteen ja on avointa kaikille kiinnostuneille. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Haaga Seura ry:n kanssa ja kyselyn tuottamaa tietoa käytetään hyväksi Pohjois-Haagan alueen kehittämisessä.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja luottamuksellista, eikä lopullisesta opinnäytetyöstä voi tunnistaa yksittäisiä vastaajia. Kyselyyn vastaaminen ei sido sinua mihinkään. Palauttamalla kyselylomakkeen annat suostumuksesi vastaustesi käyttöön opinnäytetyössämme.

Osio 1. Kokemukset asukastoiminnasta

1. Onko termi asukastoiminta sinulle tuttu?

On

Ei

2. Mitä asukastoiminta mielestäsi tarkoittaa? _____

3. Oletko osallistunut koskaan asukastoimintaan?

Olen

En ole

4. Jos olet osallistunut asukastoimintaan, miksi olet osallistunut? _____

5. Jos et ole osallistunut asukastoimintaan, miksi et ole osallistunut? _____

6. Onko Pohjois-Haagan alueen asukastoiminta sinulle tuttua?

On

Ei

7. Oletko kuullut Pohjois-Haaga Seura ry:stä?

Olen

En ole

→ Jos olet kuullut, mistä ja miten? _____

8. Mistä saisit parhaiten tietoa asukastoiminnasta? Valitse kaksi parasta vaihtoehtoa siten, että numero 1 on paras vaihtoehto ja numero 2 on toiseksi paras vaihtoehto.

Internetistä

Sanomalehdistä

Ilmoitustauluilta

Muilta alueen asukkailta

Muualta (mistä)? _____

Osio 2. Toiveet ja odotukset asukastoiminnalta

9. Olisitko kiinnostunut osallistumaan asukastoimintaan?

Olen

Jossain määrin

En ole

→ Jos vastasit edelliseen kysymykseen "Olen" tai "Jossain määrin", vastaa seuraaviin kysymyksiin normaalisti. Mikäli vastasit edelliseen kysymykseen "En ole", siirry osioon 3.

10. Millainen tapa osallistua asukastoimintaan olisi sinulle hyvä? Valitse kolme mieluisinta vaihtoehtoa paremmuusjärjestyksessä siten, että numero 1 on paras vaihtoehto ja numero 3 on kolmanneksi paras vaihtoehto.

Kokoukset

Tapahtumien järjestäminen

Tapahtumiin osallistuminen

Tiedottaminen

Sosiaaliseen mediaan liittyvä toiminta

Ruokapiiriin osallistuminen

Alueen suunnitteluun ja kehittämiseen osallistuminen

Muu (mikä)? _____

11. Mikä ajankohta viikosta olisi sinulle yleensä sopivin aika osallistua asukastoimintaan?

12. Mikä aika päivästä olisi sinulle yleensä sopivin aika osallistua asukastoimintaan? _____

13. Mitä toivoisit asukastoiminnalta? Valitse kaksi mieluisinta vaihtoehtoa siten, että numero 1 on paras vaihtoehto ja numero 2 on toiseksi paras vaihtoehto.

Uusien ihmisten tapaamista

Yhdessä tekemistä

Alueen asioihin vaikuttamista

Mukavaa ajanviettoa

Muuta (mitä)? _____

Osio 3. Alueen kehittäminen

14. Onko asuinalueesi kehittäminen mielestäsi tarpeellista?

On

Ei

15. Mihin asioihin haluaisit alueellasi vaikuttaa/ Mitä haluaisit alueessasi kehittää?

16. Miten haluaisit vaikuttaa edellä mainittuihin asioihin? Valitse kolme mieluisinta vaihtoehtoa paremmuusjärjestyksessä siten, että numero 1 on paras vaihtoehto ja numero 3 on kolmanneksi paras vaihtoehto.

- Äänestämällä
- Yhdistystoiminnan kautta
- Sosiaalisen median kautta
- Kirjoittamalla mielipidekirjoituksia
- Allekirjoittamalla adresseja
- Ottamalla yhteyttä kaupunginvaltuutettuihin
- Ottamalla yhteyttä kaupungin virkamiehiin
- En mitenkään
- Muulla tavalla (miten)? _____

Millaista toimintaa toivoisit asuinalueellesi?

Osio 4. Vapaa-aikaan liittyvät kysymykset

17. Miten vietät vapaa-aikaasi?

18. Osallistutko johonkin vapaaehtoistoimintaan?

Kyllä

En

→ Jos osallistut, mihin? _____

19. Kuulutko johonkin harrastusryhmään?

Kyllä

En

→ Jos kuulut, mihin? _____

20. Kuulutko johonkin yhdistykseen?

Kyllä

En

→ Jos kuulut, niin mihin? _____

Osio 5. Taustatiedot

21. Oletko

Nainen

Mies

22. Ikä _____

23. Onko sinulla lapsia?

Kyllä Kuinka monta? _____

Ei

24. Lastesi iät _____

25. Kuinka kauan olet asunut Pohjois-Haagan/Lassilan alueella? _____

26. Montako henkeä taloudessasi asuu? _____

27. Onko sinulla jotain terveisiä tutkimuksen tekijöille tai Pohjois-Haaga seuralle?

Kiitos ajastanne ja vastauksistanne!

